

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2011/141

Karar Sayısı : 2013/10

Karar Günü : 10.1.2013

R.G. Tarih-Sayı : 28.12.2013-28865

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Emine Ülker TARHAN ve Muharrem İNCE ile birlikte 116 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- İlk ve esas incelemelerinde, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 59. ve 60. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddine,

B- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki cetvel ve listelerin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına,

C- 1- 3. maddesinin,

2- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,*" ibaresinin,

3- 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve*" ibaresinin,

4- 7. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendindeki yer alan "*Başbakan veya ilgili Bakan ve*" ibaresinin,

5- 9. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

6- 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendinde yer alan "*Başbakan veya ilgili Bakan ve*" ibaresinin,

7- 11. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendinde yer alan "*Başbakan veya ilgili Bakan ve*" ibaresinin,

8- 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan "*Başbakan veya ilgili Bakan ve*" ibaresinin,

9- 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

10- 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

11- 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "*değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin*" ibaresinin,

12- 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

13- 24. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının '*Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.*' biçimindeki birinci cümlesinin,

b- (3) numaralı fıkrasının,

14- 27. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bakanlar Kurulunun teklifi ve*" ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrasının,

15- Geçici 1. maddesinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11., 36., 70., 91., 104., 112., 123., 124., 128. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına,

karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin maddeleri, eki cetvel ve listeler şöyledir:

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Görevler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayımlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevî himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumundan oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.*

(2) *Başbakan, Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini bir Bakan aracılığı ile kullanabilir.*

(3) *Yüksek Kurumun merkezi Ankara'dadır.*

Tanımlar

MADDE 2- (1) *Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında;*

- a) *Yüksek Kurum: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunu,*
 - b) *İlgili Bakan: Başbakanın Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini devrettiği Bakanı,*
 - c) *Kurum: İlgisine göre Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarını,*
- ifade eder.*

Görevler

MADDE 3- (1) *Yüksek Kurumun görevleri şunlardır:*

- a) *Türk dili, tarihi, kültürü ve bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmaları desteklemek.*
- b) *Sosyal ve beşerî bilimler alanında özgün bilgi üretimi için ortamlar hazırlamak, bu çerçevede bütünlük bilgi sistemi kurmak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek, eşgüdüm sağlamak, izlemek.*
- c) *Milletimizin sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlayacak alanlarda bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu alanda yapılan çalışmalara destek vermek.*
- ç) *Milli kültürümüzün ve diğer kültürlerin klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin günümüz Türkçesine çevrilmesini, basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.*
- d) *Görev alanı kapsamında ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarını ve bu alandaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.*

- e) *Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.*

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat ve Görevler

Teşkilat

MADDE 4- (1) *Yüksek Kurumun teşkilatı, Yüksek Danışma Kurulu, Yönetim Kurulu, Başkanlık, Kurumlar ve hizmet birimlerinden oluşur.*

- (2) *Yüksek Kurumun teşkilatı, ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.*

Yüksek Danışma Kurulu

MADDE 5- (1) Yüksek Danışma Kurulu, Başbakanın veya ilgili Bakanın başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Milli Eğitim Bakanı ile Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Cumhurbaşkanınca Yüksek Kurumun görev alanına giren konularda özgün bilimsel araştırmalarıyla tanınan bilim adamları arasından üç yıllığına seçilen üç üye ile Yüksek Kurum Başkanı ve Kurum Başkanlarından oluşur. Cumhurbaşkanı ve Başbakan gerekli gördükleri hâllerde, Yüksek Danışma Kuruluna başkanlık eder.

(2) Yüksek Danışma Kurulu, Yüksek Kurumun ve Kurumların bilim ve kültür alanındaki çalışmalarını ve etkinliklerini değerlendirir ve gerekli tavsiye kararlarını alarak, görüşlerini Yüksek Kuruma ve Kurumlara bildirir. Bu kararlar Yüksek Kurum ve Kurumlar tarafından öncelikle dikkate alınır.

(3) Yüksek Danışma Kurulu yılda bir defa toplanır; Başbakanın veya ilgili Bakanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplantı yapılabilir. Gerektiğinde ilgili diğer kurum ve kuruluş temsilcileri de ilgili Bakan tarafından toplantılara davet edilebilir.

(4) Toplantı gündemi, Yüksek Kurum Başkanı tarafından hazırlanır ve Başbakanın veya ilgili Bakanın onayından sonra toplantıdan en az bir ay önce üyelere dağıtılır. Olağanüstü toplantı hâllerinde bu süre aranmaz.

(5) Yüksek Danışma Kurulunun sekretarya işleri, Yüksek Kurum Başkanlığınca yerine getirilir.

(6) Yüksek Danışma Kurulunca gerekli görülen kararlar, Resmî Gazete'de yayımlanır.

(7) Yüksek Danışma Kurulunun çalışma usûl ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Yönetim Kurulu

MADDE 6- (1) Yönetim Kurulu, Yüksek Kurum Başkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı tarafından seçilecek iki üye ile Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve Kurum Başkanlarından oluşur.

(2) Cumhurbaşkanı, Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek üyelerin görev süresi üç yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Bu üyeliklerde görev süresi dolmadan herhangi bir nedenle boşalma olması hâlinde, boşalan üyelik için üç ay içinde aynı usûlle yeni seçim yapılır; bu şekilde seçilen üyelerin görev süresi de üç yıldır.

(3) Yönetim Kurulu, en az beş üyenin katılımıyla toplanır ve katılan üyelerin çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz. Eşitlik hâlinde Başkanın oyu doğrultusunda karar alınır.

(4) Yönetim Kurulu, en az ayda bir kez olağan toplantısını yapar. Gerekli hâllerde Başbakan veya ilgili Bakan, Yönetim Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

(5) Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanlarının bulunmadığı hâllerde, kendilerine vekâlet eden yardımcıları oy hakları da bulunmak üzere toplantıya katılır.

(6) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Bu Kanun Hükmünde Kararnameyle Yüksek Kuruma ve Kurumlara verilen görevlerin etkin ve verimli biçimde yerine getirilmesine yönelik temel politika ve stratejileri belirlemek.

b) Yüksek Kurumun ve Kurumların faaliyetlerine esas alınacak ilkeleri belirlemek.

c) Yüksek Kurumun ve Kurumların faaliyet etkinliğini değerlendirmek, tespit edilen sorunlara karşı gerekli görülen tedbirlere karar vermek.

ç) Yüksek Kurum Başkanlığınca sunulan, Yüksek Kurumun ve Kurumların kısa ve uzun vadeli çalışma programları ile bu programlarda yapılması öngörülen değişiklikleri, Yüksek Kurum ve Kurumların amaç ve hedeflerine uygunluğu ve yeterliği açısından inceleyerek karara bağlamak.

d) Yüksek Kurumun ve Kurumların politika ve stratejilerinin uyum ve tamamlayıcılığını sağlayacak çözüm ve tedbirleri karara bağlamak.

e) Yüksek Kurumun ve Kurumların güçlü bir uyum ve etkin bir koordinasyon içinde faaliyet yürütmelerini sağlayacak çözüm ve tedbirleri karara bağlamak.

f) Yüksek Kurum Başkanlığınca sunulan, Yüksek Kurum ve Kurumların yıllık çalışma raporlarını inceleyerek karara bağlamak.

g) Yüksek Kurumun ve Kurumların bütçelerini görüşmek.

ğ) Yüksek Kurum ve Kurumlarca hazırlanan idarî düzenlemeleri görüşerek Başbakan veya ilgili Bakanın onayına sunmak.

h) Yüksek Kurum ve Kurumların taşınmazların alınması, yaptırılması, satılması, kiralanması, rehin ve ipotek tesis edilmesi, hizmet satın alınması ve bağışların kabul edilmesi hususlarındaki önerilerini karara bağlamak.

ı) Yüksek Kurum ve Kurumlar tarafından verilecek hizmetlere ilişkin ücret tarifelerini belirlemek.

i) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(7) Yönetim Kurulunun sekretarya işleri Yüksek Kurum Başkanlığınca yerine getirilir.

(8) Yönetim Kurulunun çalışma usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Başkanlık

MADDE 7- (1) Başkanlık, Yüksek Kurum Başkanı, iki Başkan yardımcısı ile hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Yüksek Kurum Başkanı, Yüksek Kurumun en üst düzey yöneticisi olup Yüksek Kurum hizmetlerini, mevzuata, Yönetim Kurulunca belirlenen ilkeler ile politika ve stratejilere, Yüksek Kurumun stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak

düzenler ve yürütür. Yüksek Kurum Başkanı, Yüksek Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(3) Yüksek Kurum Başkanının görevleri şunlardır:

a) Yönetim Kuruluna sunulacak tüzük ve yönetmelik tasarıları, bütçe tasarıları, kısa ve uzun vadeli çalışma programları ile çalışma raporlarını hazırlamak.

b) Yönetim Kurulunun Yüksek Kurum faaliyetlerine ilişkin konulardaki kararlarına yönelik önerileri hazırlamak.

c) Yönetim Kurulunun Yüksek Kurum faaliyetlerine ilişkin kararlarını uygulamak.

ç) Kurumlar ve hizmet birimleri arasında koordinasyonu sağlamak.

d) Yüksek Kurumun stratejik planını, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak.

e) Yüksek Kurumun belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak etkin ve verimli çalışmasına yönelik gerekli tedbirleri uygulamak.

f) Yüksek Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

g) Yüksek Kurum ve Kurumların her türlü faaliyet ve işlemleri ile ilgili inceleme ve araştırma yaptırmak.

ğ) Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulu tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(4) Yüksek Kurum Başkanı, görev ve yetkilerini, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla Başkan yardımcılara devredebilir.

Kurumlar

MADDE 8- (1) Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıkları, Yüksek Kurumun kuruluşuna dâhil olan Kurumlardır. Kurumlar ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip olup, hizmet ve görevlerini mevzuat hükümleri ile Yönetim Kurulunca belirlenen ilke, politika ve stratejiler doğrultusunda Yüksek Kurum Başkanlığının gözetim, denetim ve eşgüdümünde yerine getirir.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

MADDE 9- (1) Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan bir kurum olup, Başkan, bir Başkan yardımcısı ve bilim kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara'dadır.

(2) Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Atatürk'ün kişiliği, düşüncesi, ilkeleri ve inkılâpları ile Türkiye Cumhuriyeti tarihini ilgilendiren kaynakları ve Cumhuriyet döneminde üretilen temel bilim ve kültür eserlerini incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak.

b) Atatürk, millî mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile ilgili Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış kitap, broşür, dergi ve benzeri materyali toplamak, bilimsel yöntemlerle düzenlemek, yürütülen faaliyetler kapsamında değerlendirmek, araştırmacıların ve kamuoyunun hizmetine sunmak.

c) Görevi ile ilgili konularda bilimsel nitelikli kongreler, konferanslar, seminerler, kurslar, her türlü bilimsel toplantılar, geziler, sergiler düzenlemek; bu alanda yurtiçinde ve yurt dışında düzenlenen bilimsel etkinliklere katılmak.

ç) Görevi ile ilgili konularda süreli ve süresiz yayınlar yapmak, aynı mahiyetteki yayınları Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre desteklemek, yaptığı araştırma, inceleme, kongre, konferans ve seminerlerin sonuçlarını yayımlamak.

d) Görevi ile ilgili konularda inceleme ve araştırma yapacaklara ve lisansüstü çalışmalarda bulunacaklara Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre her türlü destek ve yardımlarda bulunmak.

e) Yurtiçinde ve yurtdışında Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılâpları konuları ile Cumhuriyetimizin kuruluşunu hazırlayan ve Cumhuriyet dönemindeki olayların sebepleri ve gelişmeleri konularında üstün başarılı eserler veren yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişileri Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre desteklemek.

f) Görevleri ile ilgili olarak, yurtiçinde ve yurtdışında yerli ve yabancı, resmî ve özel eğitim, bilim, kültür, sanat kurum ve kuruluşları ile araştırma merkezleri, arşivleri ve benzeri yerlerde ve çeşitli dallardaki araştırmacı, yazar ve sanatkârlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak.

g) Görev alanına giren konularda, yurtiçi ve yurtdışındaki yayınları izlemek, incelemek, değerlendirmek.

ğ) Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak, özgün telif eserler yazmak veya yazdırmak, bunları yayımlamak, tanıtmak, yaymak ve basılan eserleri kütüphanelere göndermek.

h) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, belirlenen öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; bu projelere katılacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek.

ı) Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Türk Dil Kurumu Başkanlığı

MADDE 10- (1) Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan bir kurum

olup, Başkan, bir Başkan yardımcısı ve bilim kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara'dadır.

(2) Türk Dil Kurumu Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Türk dilinin kaynak eserlerini tespit ederek incelemek ve yayına hazırlamak, Türkçe ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmaları takip etmek; Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak.

b) Türkçenin ticarî hayatta, kitle iletişim araçlarında, eğitim ve öğretim kurumlarında ve sosyal hayatın diğer alanlarında doğru ve güzel kullanılması hususunda öncü görevi üstlenerek gerekli uyarıları yapmak, girişimlerde bulunmak, kamuoyunu, kurum ve kuruluşları bilgilendirmek, Türkçenin yozlaştırılmasına, yabancı sözcüklerin ve yazım biçimlerinin yayılmasına karşı dil bilincini güçlendirmek.

c) Türkçenin söz ve anlam yapısını korumak ve geliştirmek, yazılı ve sözlü kaynaklardan Türk dili ile ilgili derleme ve taramalar yapmak.

ç) Türk dilinin zenginleşmesine yönelik inceleme ve araştırmalar yapmak, yazım kılavuzları ve sözlükler hazırlamak, bilim, sanat, spor terimleri ile teknik terim ve kavramları karşılayacak Türkçe terim ve kavramların bulunmasına yönelik araştırma ve incelemelerde bulunmak.

d) Türkçe dil bilgisi üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunmak, buna dayalı olarak Türk dilinin yapısına ilişkin dil bilgileri ile Türkçenin tarihi ve karşılaştırmalı dil bilgilerini hazırlamak ve bunları yayımlamak.

e) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, Türkçeyi dünya milletlerine tanıtacak ve kullanımını yaygınlaştıracak uluslararası etkinlikler düzenlemek.

f) Türk dili ve Türkçe dil bilgisi konularında kongreler, sempozyumlar, konferanslar, toplantılar, sergiler, geziler düzenlemek; yurtiçi ve yurtdışında yapılan aynı konu ve mahiyetteki toplantılara katılmak, Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre bu tür etkinlikleri desteklemek.

g) Görevleri ile ilgili olarak, yurtiçinde ve yurt dışında yerli veya yabancı, gerçek ve tüzel kişiler, eğitim, bilim, kültür, sanat kurum ve kuruluşları, araştırma merkezleri, araştırmacı, yazar ve sanatkârlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak.

ğ) Görevleri ile ilgili konularda yurtiçi ve yurtdışındaki yayımları izlemek, incelemek, değerlendirmek.

h) Yabancıların Türkçeyi öğrenmesini kolaylaştırıcı bilimsel çalışmalar yapmak.

ı) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türkçenin tanıtılması ve öğretilmesine yönelik olarak yurtiçinde ve yurt dışında çalışmalar yürütmek, bu alanda yurtiçinde ve yurtdışında yürütülen çalışmaları desteklemek.

i) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk dili ve kültürüyle ilgili yerli ve yabancı temel eserler ile bu konulardaki tarihî, ilmî ve edebî değeri bulunan eserlerle ilgili çeviri, sadeleştirme ve tıpkıbasım çalışmaları ile içerik incelemelerini yürütmek, desteklemek ve bu çalışmaların sonuçlarını yayımlamak.

j) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk dili ile ilgili olarak üniversiteler, eğitim ve araştırma kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yürütülen eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek.

k) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, görev alanına giren konularda akademisyenlerin ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller ve burslar vermek, yurtiçinde ve yurtdışında lisansüstü eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek.

l) Diğer birimlerle koordinasyon içinde tespit edeceği ölü ya da yaşayan dünya dillerindeki klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin, Kurum bünyesinde veya üniversitelerde ya da kamu veya özel diğer araştırma kurumlarında, tercüme grupları oluşturmak veya hizmet satın almak suretiyle Türkçeye çevrilmesini sağlamak; bunun için yapay zekâyâ dayalı otomatik dil araçları geliştirmek veya geliştirilmesini desteklemek ve elde edilen sonuçları yayımlamak; basılan eserleri kütüphanelere göndermek.

m) Yüksek Kurum bünyesinde ya da diğer araştırma kurumlarında üretilen özgün eserlerden gerekli olanları, diğer birimlerle koordinasyon içinde tespit ederek süreli ve süresiz yayınlar yoluyla yabancı dillere aktarmak.

n) Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, kendi çalışma alanlarıyla ilgili ve öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, bu projelere katılacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek.

o) Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Türk Tarih Kurumu Başkanlığı

MADDE 11- (1) Türk Tarih Kurumu Başkanlığı, Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan bir kurum olup, Başkan, bir Başkan yardımcısı ve bilim kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara'dadır.

(2) Türk Tarih Kurumu Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Türk tarihi ve Türkiye tarihini tüm yönleriyle hakikatlere uygun biçimde ortaya koyacak çalışmalar yapmak, tarihimizle ilgili karalama ve çarpıtmalara karşı ulusal ve uluslararası kamuoyunu aydınlatmak.

b) Türk tarihi ve Türkiye tarihinin kaynak eserlerini tespit etmek, incelemek ve yayına hazırlamak, bu alanda yurtiçi ve yurtdışındaki araştırmaları takip etmek.

c) *Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak; görev alanıyla ilgili özgün bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve elde edilen sonuçları yayımlamak; basılan eserleri kütüphanelere göndermek.*

ç) *Türk tarihi ve Türkiye tarihine ilişkin kaynakları toplamak, incelemek, gerekli görülenleri Türkçeye çevirmek, yaymak ve yayımlamak.*

d) *Türk tarihi ve Türkiye tarihini aydınlatmaya yarayacak belge ve malzemeyi toplamak, arşiv ve dokümantasyon merkezleri kurmak, niteliği belirlenen belge ve malzemeyi elde etmek için gerekli araştırmaları, incelemeleri, kazıları yapmak ve yaptırmak.*

e) *Türk tarihi ve Türkiye tarihiyle ilgili yeni buluşları ve bilimsel konuları yaymak ve tanıtmak üzere bilimsel toplantılar yapmak, kongreler, sergiler ve geziler düzenlemek.*

f) *Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, tarih sevgisini ve bilincini kökleştirecek, geliştirecek ve yaygın hâle getirecek, tarih araştırmalarını ve çalışmalarını özendirecek, destekleyecek her türlü tedbiri almak, gerekli çalışma plan ve programlarını yapmak.*

g) *Görevleriyle ilgili olarak, yurtiçinde ve yurtdışında Türk tarihi veya Türkiye tarihi üzerinde çalışan, araştırma ve yayın yapan kurum, kuruluş ve araştırma merkezleriyle, arşivlerle Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak, kitap, yayın ve orijinallerinden çoğaltılmış belge mübadele etmek.*

ğ) *Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk tarihi, Türkiye tarihi ve Türk kültürüyle ilgili yerli ve yabancı temel eserler ile bu konulardaki tarihî, ilmî ve edebî değeri bulunan eserlerle ilgili çeviri, sadeleştirme ve tıpkıbasım çalışmaları ile içerik incelemelerini yürütmek, desteklemek ve bu çalışmaların sonuçlarını yayımlamak.*

h) *Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk tarihi ve Türkiye tarihi ile ilgili olarak üniversiteler, eğitim ve araştırma kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yürütülen eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek.*

ı) *Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, görev alanına giren konularda akademisyenlerin ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller ve burslar vermek, yurtiçinde ve yurtdışında lisansüstü eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek.*

i) *Türk tarihi ve Türkiye tarihini sevdirmek amacıyla tarih müzeleri ve benzeri halka açık her türlü bilgilendirme platformlarını kurmak, kurdurmak, Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından oluşturulan benzeri tesisleri desteklemek.*

j) *Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, kendi çalışma alanlarıyla ilgili ve öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, tez konularını bu projeler çerçevesinde belirleyen ve böylece bu çalışmalara katılan yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek.*

k) Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı

MADDE 12- (1) Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan bir kurum olup, Başkan, bir Başkan yardımcısı ve bilim kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara'dadır.

(2) Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Dil ve tarih dışında, düşünce, sanat, edebiyat, folklor ve bilim başta olmak üzere millî kültürümüzün diğer alanlarının kaynak eserlerini tespit etmek, incelemek ve yayına hazırlamak; bu alanlarla ilgili olarak yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmaları takip etmek.

b) Yurtiçinde ve yurtdışında Türk kültürü üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunan, Türk kültürünün yayılmasına hizmet eden, gelişmesi yolunda faaliyetler gösteren, kurum, kuruluş, araştırma merkezleri, gerçek ve tüzel kişilerle Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak.

c) Türk kültürünün çeşitli alanlarında hizmet veren kamu kurum ve kuruluşlarının, özel kurumların çalışmalarına katılmak, onlarla işbirliğinde bulunmak, gerekli görülen talepleri karşılamak.

ç) Görev alanıyla ilgili konularda süreli ve süresiz yayınlar yapmak, kongre, konferans, toplantı, gösteri, gezi ve sergiler düzenlemek ve benzeri faaliyet ve hizmetlerde bulunmak.

d) Yurtiçinde ve yurtdışında Türk kültürünün, töre ve geleneklerinin tanıtılması için gerekli her türlü hizmet ve faaliyetleri Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre yerine getirmek, tanıtma kurum ve kuruluşları ile ortak çalışmalar yapmak, işbirliğini gerçekleştirmek.

e) Kültür ve sanat alanında toplumsal gelişmeye katkı sağlayan nitelikte eserler üretmek, çalışmalar yapmak, bu nitelikteki eser ve çalışmaları Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre desteklemek.

f) Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak; belirtilen alanlarda bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak; görev alanıyla ilgili özgün bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve elde edilen sonuçları yayımlamak; tanıtım, yayım ve basılan eserleri kütüphanelere göndermek.

g) Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, kendi çalışma alanlarıyla ilgili ve öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; bu projelere katılacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek.

ğ) Yurt dışındaki kültür varlığımızın araştırılmasını ve korunmasını desteklemek; Türkiye ile diğer Türk dilli devlet ve topluluklar arasındaki kültürel ve sosyal ilişkilerin bilimsel zeminde gelişmesine dönük faaliyetler yapmak.

h) Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Bilim kurulları

MADDE 13- (1) Kurumların bünyesinde bilim kurulları kurulur.

(2) Bilim kurulları, Kurum Başkanı, Başkan yardımcısı ve aslî üyelerden oluşur.

(3) Bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usûl ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Kurum üyeleri

MADDE 14- (1) Kurumların aslî, şeref ve haberleşme olmak üzere üç türlü üyesi vardır. Üyelikler için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usûlü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Hizmet birimleri

MADDE 15- (1) Yüksek Kurumun hizmet birimleri şunlardır:

a) Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.

b) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

c) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.

ç) Hukuk Müşavirliği.

Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

MADDE 16- (1) Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Araştırma ve inceleme faaliyetlerine ilişkin önerileri incelemek, değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin projelerin hazırlık ve uygulama süreçlerini Kurumlarla işbirliği içinde koordine etmek.

b) Kurumların kütüphane, arşiv ve dokümantasyon merkezlerini, bilgi bankaları ve veri tabanlarını, bilimsel araştırmalarını ve diğer faaliyetlerini Bütünleşik Bilgi Sistemi çerçevesinde elektronik ortamda birleştirmek ve bu sisteme ilişkin çalışmaları Kurumlar ile işbirliği içinde yürütmek.

c) Sosyal ve beşerî bilimler alanında ülke için öncelikli konularda uygulanacak projelere katılacak lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre yurtiçi ve yurtdışı burs verilmesi ve bunların başarı derecelerine göre ödüllendirilmesi çalışmalarını Kurumlar ile işbirliği içinde yürütmek.

ç) Kurumlarca düzenlenecek projelere ilişkin teknik çalışmaları yürütmek.

d) Kurumlarca düzenlenecek etkinliklere ilişkin hazırlık ve organizasyon çalışmalarını yapmak veya yaptırmak.

e) Ulusal ve uluslararası alanda yapılan organizasyonları izlemek ve ortaya çıkan sonuçları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşmak.

f) Kurumların faaliyetlerinde kullanılacak bilişim sistemlerini geliştirmek ve buna ilişkin çalışmaları Kurumlarla işbirliği içinde yürütmek.

g) Yüksek Kurum Başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

MADDE 17- (1) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Yüksek Kurum ve Kurumlara ilişkin olarak 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri Kurumların strateji ve malî hizmetler müdürlükleriyle işbirliği içinde yapmak.

b) Yüksek Kurum Başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 18- (1) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Yüksek Kurumun ve Kurumların insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.

b) Yüksek Kurumun ve Kurumların personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

c) Yüksek Kurumun ve Kurumların eğitim planını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.

ç) Eğitim faaliyetleri ile ilgili dokümantasyon, yayım ve arşiv hizmetlerini yürütmek.

d) Yüksek Kurumun ve Kurumların ortak ihtiyacı olan her türlü yapım, satın alma, kiralama, basım, bakım ve onarım, arşiv ve benzeri idarî hizmetleri yürütmek.

e) Fiziki çalışma ortamlarını uygun ve standart hâle getirmek.

f) *Kaynak ihtiyaçlarını etkin, verimli ve zamanında karşılamak.*

g) *Taşınır ve taşınmaz kayıtlarını tutmak.*

ğ) *Yüksek Kurumun ve Kurumların sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.*

h) *Yüksek Kurum Başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

Hukuk Müşavirliği

MADDE 19- (1) *Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:*

a) *Yüksek Kurum ve Kurumlara yönelik olarak, 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.*

b) *Yüksek Kurum Başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöneticilerin Sorumlulukları, İşbirliği ve Düzenleme Yetkisi

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 20- (1) *Yüksek Kurumun ve Kurumların her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.*

İşbirliği

MADDE 21- (1) *Yüksek Kurum ve Kurumlar, görevleri çerçevesinde yükseköğretim kurumları, araştırma merkezleri ve uluslararası kurumlar dâhil tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliği yapabilir, ortak projeler hazırlayıp uygulayabilir.*

(2) *Yüksek Kurum ve Kurumlar, millî savunma ve millî güvenliğe ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla, görev alanıyla ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden Başbakan veya ilgili Bakan aracılığıyla istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, bu bilgileri zamanında ve noksansız vermekle yükümlüdür. Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticarî sır niteliğinde olanların gizliliği korunur.*

Düzenleme yetkisi

MADDE 22- (1) *Yüksek Kurum ve Kurumlar; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenlemeler yapabilir.*

(2) *İdarî düzenlemeler Başbakan veya ilgili Bakanın onayıyla yürürlüğe konulur.*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personele İlişkin Hükümler

Kadrolar

MADDE 23- (1) Yüksek Kurumun ve Kurumların kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Atama

MADDE 24- (1) Yüksek Kurumun ve Kurumların personeli, 657 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir.

(2) Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müsterek kararla atanır. Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanlarının görev süresi üç yıldır. Görev süresi dolanlar yeniden atanabilir.

(3) 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamaları Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılır.

Yüksek Kurum Uzmanlığı

MADDE 25- (1) Yüksek Kurumda ve Kurumlarda, Yüksek Kurum Uzmanı ve Uzman Yardımcısı istihdam edilir.

(2) Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartları taşımak.

b) En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler fakülteleri, üniversitelerin Türk dili, edebiyatı ve tarihiyle ilgili fakülte ve bölümleri ile Yüksek Kurumun görev alanıyla ilgili konularda eğitim veren ve yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki veya yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

c) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.

(3) Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl fiilen çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Süresi içinde tezlerini sunmayan veya tezleri kabul edilmeyenlere tezlerini sunmaları veya yeni bir tez hazırlamaları için altı ayı aşmamak üzere ilâve süre verilir. Yeterlik sınavında başarılı olanların Yüksek Kurum Uzmanı kadrolarına atanabilmeleri, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından asgarî (C) düzeyinde veya dil yeterliği bakımından buna denkliği kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan başka bir belgeye yeterlik sınavından itibaren en geç iki yıl içinde sahip olma şartına bağlıdır. Sınavda başarılı

olamayanlar veya sınava girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Verilen ilave süre içinde tezlerini sunmayan veya ikinci defa hazırladıkları tezleri de kabul edilmeyenler, ikinci sınavda da başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı unvanını kaybeder ve Yüksek Kurumda ve Kurumlarda durumlarına uygun başka kadrolara atanırlar.

(4) Yüksek Kurum Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yüksek Kurum ve Kurumların gelirleri

MADDE 26- (1) Yüksek Kurum, Atatürk Araştırma Merkezi ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarının gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- b) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.
- c) Yüksek Kurumun ve merkez başkanlıklarının gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- ç) Diğer gelirler.

(2) Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu başkanlıklarının gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- b) Atatürk'ün vasiyetine dayalı gelirler.
- c) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.
- ç) Kurum Başkanlıklarının gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- d) Diğer gelirler.

Atatürk Uluslararası Barış Ödülü

MADDE 27- (1) Atatürk'ün 'Yurtta sulh, cihanda sulh' ilkesi doğrultusunda, dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden gerçek ve tüzel kişilere Bakanlar Kurulunun teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla, Devlet ödülü niteliğinde Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilir.

(2) Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine ilişkin usûl ve esaslar Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Atıflar, değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 28- (1) 11/8/1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun; 97 nci maddesinin (a) ve (b) fıkralarında yer alan 'Başbakanlıkça' ibaresi 'Bakanlar Kurulunca' şeklinde değiştirilmiş, (b) fıkrasında yer alan 've yürütme kurullarına atanacak üyelere ödenecek ücretlerle,' ve ', Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Kurulu ve' ibareleri yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 'Yüksek Kurul' ibaresi 've Yüksek Danışma Kuruluna seçilen üyelere ödenecek ücretler ile' şeklinde değiştirilmiş, (c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2876 sayılı Kanunun, birinci fıkra ile değiştirilen 97 nci maddesi, 101 inci maddesinin birinci fıkrası, 103 üncü ve 104 üncü maddeleri dışındaki hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin 'ORTAK HÜKÜMLER' başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine 'Basın ve Enformasyon Uzman Yardımcıları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Yüksek Kurum Uzman Yardımcıları,' ibaresi; 'Basın ve Enformasyon Uzmanlığına,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Yüksek Kurum Uzmanlığına,' ibaresi,

b) 152 nci maddesinin 'II-Tazminatlar' kısmının 'A-ÖZEL HİZMET TAZMİNATI' başlıklı bölümünün (i) bendine 'Basın ve Enformasyon Uzmanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Yüksek Kurum Uzmanları,' ibaresi,

c) Eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinin 'I-GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI' bölümünün (h) bendine 'Basın ve Enformasyon Uzmanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Yüksek Kurum Uzmanları,' ibaresi,

eklenmiştir.

(4) Ekli (1) sayılı listedeki kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listedeki kadrolar ihdas edilerek anılan cetvellerin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

Personel kadroları ve üyelikler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde görevde bulunan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu başkan yardımcısı ile anılan kurumların daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, genel sekreter, merkez ve kurum sekreterleri ile bilim kurulları üyelerinin görevleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı ile Kurumların başkan yardımcısı anılan görevlere atama yapıncaya kadar görevlerine devam eder.

(2) Birinci fıkra da belirtilenlerden, Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı, bağlı kuruluşların başkan yardımcısı, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ile

genel sekreter, merkez ve kurum sekreterleri ekli (3) sayılı listede ihdas edilen Başkanlık Müşaviri kadrolarına, özel kalem müdürleri ile şube müdürleri aynı listede ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına hâlen bulundukları kadro dereceleriyle birlikte hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Başkanlık Müşaviri ve Araştırmacı kadroları, herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda sayılanlardan 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesine göre Yüksek Kurum ve Kurumlarda görevlendirilenler, ilgili yükseköğretim kurumundaki görevlerine ilgili mevzuatı çerçevesinde geri dönerler.

(4) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Yönetim Kurulunun Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerinin görevleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bu üyeler, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümlerine göre Yönetim Kurulu üyeliklerine ilişkin seçimler yapılincaya kadar görevlerine devam eder.

(5) Yönetim Kurulu üyelikleri ile Yüksek Danışma Kurulu üyeliklerine bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümlerine göre yetkili makamlar tarafından yapılacak seçimler, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde yapılır.

(6) Kurumların bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde görevde bulunan aslî üyelerinin üyelikleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde sona erer. Bunlar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümlerine göre aslî üyeliklere yeni seçimler yapılincaya kadar görevlerine devam eder.

(7) İkinci fıkra uyarınca atanmış sayılanlara yeni kadrolarına atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda, aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutar), her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı ve temsil tazminatı, ek ödeme, sözleşme ücretleri ile benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı alınan ek ders ücreti hariç) toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır), atanmış sayıldıkları kadrolara ilişkin olarak aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden net tutar), her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı ve temsil tazminatı, ek ödeme, sözleşme ücretleri ile benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı alınan ek ders ücreti hariç) toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir.

(8) Yüksek Kurum ve Kurumlara ait Uzman Yardımcısı ve Uzman unvanlı kadrolardan boş olanlar bu maddenin yayımı tarihinde iptal edilmiş sayılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Uzman Yardımcısı kadrolarına yeni atama yapılmaz, Uzman unvanlı kadroların herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, bu kadrolar hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Kadro değişiklikleri

GEÇİCİ MADDE 2- *(1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinde yer alan*

sınırlama ile bağılı olmaksızın boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece, dolu kadrolarda derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(2) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı kadrolarına yapılacak açıktan atamalar, yılı merkezî yönetim bütçe kanunlarında yer alan açıktan atama sayı sınırlamasına tâbi değildir.

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 3- *(1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.*

Sorunların giderilmesi

GEÇİCİ MADDE 4- *(1) Yüksek Kurumun bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre yeniden yapılandırılması sebebiyle gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Başbakan veya ilgili Bakan yetkilidir.*

Şeref üyeleri

GEÇİCİ MADDE 5- *(1) 2876 sayılı Kanunun eki listelerde yer alanların şeref üyelikleri ve buna bağılı hakları korunur.*

Yürürlük

MADDE 29- *(1) Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.*

Yürütme

MADDE 30- *(1) Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.'*

(I) SAYILI CETVEL

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU TEŞKİLATI

Yüksek Danışma Kurulu

<i>Yöneti</i>	<i>Yükse</i>	<i>Yükse</i>	<i>Kuru</i>	<i>Kuru</i>	<i>Hizmet</i>
<i>m Kurulu</i>	<i>k</i>	<i>Kurum k</i>	<i>Kurum m</i>	<i>Başkanı</i>	<i>Başkan</i>
	<i>Başkanı</i>	<i>Başkan</i>		<i>Yardımcısı</i>	<i>Yardımcısı</i>
		<i>Yardımcısı</i>			<i>Birimleri</i>
<i>Yöneti</i>	<i>Yükse</i>	<i>Yükse</i>	<i>1)</i>	<i>Atatür</i>	<i>1)</i>
<i>m Kurulu</i>	<i>k</i>	<i>Kurum k</i>	<i>Kurum Atatürk</i>	<i>k</i>	<i>Araştırma Bilimsel</i>
	<i>Başkanı</i>		<i>Araştırma</i>	<i>Merkezi</i>	<i>Çalışmalar</i>

Başkan Yardımcısı Merkezi Başkanı Başkan Yardımcısı Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı

2) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

2) Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Atatürk Kültür Merkezi Başkan Yardımcısı 3) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

4) Hukuk Müşavirliği

3) Türk Dil Kurumu Başkan Yardımcısı

4) Türk Tarih Kurumu Başkan Yardımcısı

(1)SAYILI LİSTE

KURUMU : ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Denetleme Kurulu Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Denetleme Kurulu Üyesi</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>GİH</i>	<i>Genel Sekreter</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

<i>GİH</i>	<i>Yurt İçi ve Yurt Dışı İlişkiler Daire Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari ve Malî İşler Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Daire Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Özel Kalem Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Şube Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
	TOPLAM		13	13

KURUMU : ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Merkez Sekreteri</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Şube Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	TOPLAM		2	2

KURUMU: ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
---------------	---------------	-----------------	--------------------------------	---------------

<i>GİH</i>	<i>Merkez Sekreteri</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Şube Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	TOPLAM		2	2

KURUMU: TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Kurum Sekreteri</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Şube Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	TOPLAM		2	2

KURUMU : TÜRK TARİH KURUMU BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Kurum Sekreteri</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Şube Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
	TOPLAM		2	2

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari İşler Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
	TOPLAM		33	33

KURUMU: ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>10</i>

<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari İşler Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	TOPLAM		18	18

KURUMU: ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>5</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari İşler Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	TOPLAM		18	18

KURUMU : TÜRK DİL KURUMU BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>7</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>20</i>	<i>20</i>
<i>GİH</i>	<i>Malî Hizmetler Uzmanı</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

<i>GİH</i>	<i>Malî Hizmetler Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari İşler Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	TOPLAM		38	38

KURUMU : TÜRK TARİH KURUMU BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzmanı</i>	<i>7</i>	<i>10</i>	<i>10</i>
<i>GİH</i>	<i>Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>20</i>	<i>20</i>
<i>GİH</i>	<i>Malî Hizmetler Uzmanı</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>GİH</i>	<i>Malî Hizmetler Uzman Yardımcısı</i>	<i>9</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
<i>GİH</i>	<i>Strateji Geliştirme Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>İdari İşler Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	TOPLAM		38	38

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU : ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<i>Sınıfı</i>	<i>Unvanı</i>	<i>Derecesi</i>	<i>Serbest Kadro Adedi</i>	<i>Toplam</i>
<i>GİH</i>	<i>Başkanlık Müşaviri</i>	<i>1</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
<i>GİH</i>	<i>Araştırmacı</i>	<i>1</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
	TOPLAM		45	45

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 11., 36., 70., 87., 91., 104., 112., 123., 124., 128. ve 134. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

A- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ hakkındaki reddi hâkim talebi görüşülmüştür:

Dava dilekçesinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın, kamuoyunda Wikileaks belgeleri olarak bilinen ve bir internet sitesinde yer alan bilgilere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu, 25.4.2011 tarihinde Anayasa Mahkemesinin 49. Kuruluş Yıldönümü'nde yaptığı açılış konuşmasında '*Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır.*' ifadelerine yer verdiği, ayrıca 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali istemiyle açılan davada verilen kararda açıklanan görüşünün daha önceki kararlarda yer alan görüşlerinden farklı olduğu, bu nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisinin tarafı olduğu davalarda tarafsız olarak karar veremeyeceği ileri sürülerek 6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca reddi talep edilmiştir.

Hâkimin reddi kurumu, hâkimin tarafsız kalamayacağı şüphesi bulunan bir davaya bakmamasını sağlamaya yönelik olup temel bir hak olan adil yargılanma hakkıyla ilişkilidir. Nitekim adil yargılanma hakkı tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkını da içerir. Bu nedenle hukukumuzda, hâkimin tarafsız kalamayacağı varsayılan veya tarafsızlığından kuşku duyulabilecek durumlarda ya davaya bakması yasaklanmış ya da taraflarca reddedilebileceği kabul edilmiştir.

6216 sayılı Kanun'un 59. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin, istişarî görüş ve düşüncelerini ifade etmiş olduğu dava ve işlere bakamayacakları; 60. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabileceği; (2) numaralı fıkrasında, bu takdirde, Genel Kurul ya da bölümlerde ilgili

üye katılmaksızın ret konusu hakkında kesin karar verileceği; (5) numaralı fıkrasında ise ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dilekçesinde hâkimin reddi talebi yönünden dayanan hususlardan biri Wikileaks belgeleri olarak bilinen belgelerde yer aldığı ileri sürülen bilgilerdir. Ancak, bu belgelerin gerçekte var olup olmadığı kanıtlanamadığı gibi, içerdiği bilgilerin doğru olup olmadığı da ortaya konulabilmiş değildir. Aksine, belgelerde ismi geçen birçok kişi gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ tarafından da kamuoyunun bilgisine sunuldukları ilk andan itibaren anılan belgelerde var olduğu ileri sürülen bilgiler açıkça yalanlanmıştır. Ret talebi yönünden dayanan hususlardan biri olan açılış konuşmasındaki sözler, Türk siyasal yaşamındaki uzlaşma kültürü eksikliğine ve temel siyasal sorunların siyasi arenada çözümüne yerine yargı kurumlarına havale edilmesi eğilimine yönelik genel ve kişisel nitelikte bir eleştiri olup somut bir davaya ilişkin herhangi bir görüş veya düşünce içermemektedir. Ret talebine dayanak yapılan hususlardan sonuncusu olan Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın geçmişte kimi dava dosyalarında kullandığı oylar, tamamen hâkimin yargısal görevine ilişkindir. Hâkimin geçmişte verdiği kararlar ve kullandığı oyların ret sebebi olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla dava dilekçesinde hâkimin reddi nedeni olarak ileri sürülen hususlar, Kanun'da düzenlenen davaya bakılması yasak bir hâl veya ret sebebi olarak kabul edilemez.

Öte yandan, her hak gibi hâkimin reddini talep etme hakkının da amacına uygun olarak kullanılması gerekir. Aksi halde hakkın kötüye kullanılması söz konusu olur. Somut dava dosyasında, varlığı ve içerdiği bilgilerin doğruluğu kanıtlanmamış aksine yalanlanmış olan hukuken delil değeri bulunmadığı açık bir takım bilgi ve belgelere, yine ret sebebi olmadığı açık olan hâkimin önceki dava dosyalarında kullandığı oylara dayanılarak ret talebinde bulunulmuş olması, hâkimin reddini talep etme hakkının iyi niyetle ve amacına uygun olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince ret talebinde bulunanlara takdiren 500 TL disiplin para cezası uygulanmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle:

1- Hâkimin reddi talebinin esastan REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Talebin kötü niyetle yapıldığının KABULÜNE VE 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Disiplin para cezasının talepte bulunan davacıya verilmesine, Serruh KALELİ, Burhan ÜSTÜN ile Nuri NECİPOĞLU'nun '*Para cezasının talepte bulunanların her birine verilmesi gerektiği*' yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- Para cezası miktarının 500 Türk Lirası olarak esas alınmasına, OYBİRLİĞİYLE,

karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 12.1.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Evren ALTAY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu Kanun Hükmünde Kararname kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden kanun hükmünde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmaya bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, '*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*' denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında '*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan*

temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...'in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, '*Bakanlar Kurulu*'na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılamayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün, Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Ekindeki Cetvel ve Listelerin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda Anayasa Mahkemesince verilen 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 8., 11., 87. ve 91. maddelerine rağmen tüm teşkilat ve personel kanunlarının parlamenter süreç dışında yapılmasını teşvik ettiği, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Kanun'un kapsamının belirlendiği ve hangi kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik ve yeni düzenlemeler yapılabileceğinin belirtildiği, 664 sayılı KHK ile değişiklik ve ek düzenlemeler yapılarak yürürlükten kaldırılan 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun 6223 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde sayılan 19 adet kanun ve KHK ile (b) bendinde sayılan 6 adet kanun ve KHK arasında yer almadığı gibi, anılan bentlerin (2) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen diğer kanun ve KHK'lar arasında yer aldığının da kabul edilemeyeceği, 6223 sayılı Yetki Kanunu ile tüm teşkilat, personel ve usul kanunlarına ilişkin düzenleme yapma yetkisinin Bakanlar Kuruluna verildiğinin kabulünün yasama yetkisinin devri anlamını taşıdığı, 6223 sayılı Yetki Kanunu ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince verilen 27.10.2011 günlü, E:2011/60, K:2011/147 sayılı kararda '*kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi*' ile '*kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler*' ile sınırlı olarak KHK çıkarma yetkisinin verildiğinin belirtildiği, 2876 sayılı Kanun'un ise bakanlık teşkilat kanunu olmadığı gibi 664 sayılı Kanun ile 2876 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerin ve yeni düzenlemelerin '*kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine*', '*yeni bakanlık kurulmasına*', '*var olan bakanlıkların birleştirilmesine*' ve '*bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesine*' ilişkin de bulunmadığı, bu nedenle 664 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerin Anayasa Mahkemesinin K.2011/147 sayılı kararına göre de 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadığı, 2876 sayılı Kanun'da değişiklikler yapan 519 sayılı KHK'nin Anayasa Mahkemesince iptal edildiği tarihten 18 yıl sonra çıkarılan 664 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerin '*ivedilik, zorunluluk ve önemlilik*' ölçütlerini de içermediği, belirtilen nedenlerle KHK'nin tümünün, ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki Cetvel ve Listelerin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 28. Maddesinin;

a- (1) Numaralı Fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde değiştirilmiş' Bölümü,

2.11.2011 günlü, 28103 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren KHK'nin 28. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile 2876 sayılı Kanun'un 97. maddesinin (c) fıkrasında değişiklikler yapılmış ve bu kapsamda, (c) fıkrasında yer alan '*genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,*' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan '*ve şube müdürü*' ibaresi '*ve Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı*' şeklinde değiştirilmiş ise de aynı günlü Resmî Gazetede yayımlanan 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı KHK'ye eklenen ek 12. maddenin (3) numaralı fıkrasının (ç) bendi ile '*11/8/1983 tarihli ve 2876 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinin birinci, ikinci ve üçüncü paragrafları*', 14.1.2012 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

2876 sayılı Kanun'un 97. maddesinin yürürlükten kaldırılan kurallarında değişiklikler içeren 664 sayılı KHK'nin 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '*(c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde değiştirilmiş*' bölümünün konusu kalmadığından, konusu kalmayan bu bölüme yönelik iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

b- (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan 've 104 üncü' İbaresİ

KHK'nin 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, 2876 sayılı Kanun'un 97., 101., 103. ve 104. maddeleri dışındaki hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir. 2876 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılmayan 104. maddesi ise 31.5.2012 günlü Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 22. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, KHK'nin 28. maddesinin konusu kalmayan (2) numaralı fıkrasında yer alan '*ve 104 üncü*' ibaresi yönünden iptal isteminin konusunun kalmadığı, bu nedenle iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

c- (3) Numaralı Fıkrasının (b) ve (c) Bentleri

664 sayılı KHK'nin 28. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (b) bendiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152. maddesinin '*II- Tazminatlar*' kısmının '*A- ÖZEL HİZMET TAZMİNATI*' başlıklı bölümünün (i) bendine '*Yüksek Kurum Uzmanları*' ibaresi, (c) bendiyle ise 657 sayılı Kanun'un eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinin '*I- GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI*' bölümünün (h) bendine '*Basın ve Enformasyon Uzmanları,*' ibaresinden sonra gelmek üzere '*Yüksek Kurum Uzmanları*' ibaresi eklenmiş ise de söz konusu ibareler, 666 sayılı KHK'nin 5. maddesinin (ç) fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 657 sayılı Kanun hükümleri arasında yer aldığından, 664 sayılı KHK'nin 28. maddesinin (3) numaralı fıkrasının konusu kalmayan (b) ve (c) bentleri yönünden iptal istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2- KHK'nin Diğer Kuralları

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun (Yüksek Kurum) kuruluş ve görevlerini düzenleyen 2876 sayılı Kanun'un bir maddesini değiştiren ve dört maddesi dışındaki hükümlerini yürürlükten kaldıran KHK ile Yüksek Kurum'un kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları bir bütün olarak yeniden düzenlenmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

664 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerin '*ivedilik, zorunluluk ve önemlilik*' ölçütlerini içermediği ve bu yönüyle de Anayasanın 91. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararında da belirtildiği üzere, olağan kanun hükmünde kararnamelerin çıkarılabilmesi için acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olması gerektiğine dair Anayasa'da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Bu itibarla, yetki kanunlarının ve KHK'lerin anayasaya uygunluğunun incelenmesinde Anayasa'da öngörülmeyen yeni şartlar ihdas edilmesi mümkün olmadığı gibi, neyin '*önemli*', '*ivedi*' ve '*zorunlu*' olduğuna anayasaya uygunluk denetimi yapan yargı organının karar vermesi de bu organın işlevine uygun değildir. Ayrıca, bu kavramların sübjektif nitelik taşıdığı ve göreceli olduğu da açıktır. Bu nedenle, yetki kanunu ve buna bağlı olarak KHK çıkarılmasını gerektiren acil, ivedi, önemli ve zorunlu bir durumun olup olmadığının incelenmesi, Anayasa'da öngörülen çerçevenin dışına taşacak ölçüde bir denetim yapılması anlamına gelebilecektir. Bu nedenle, KHK ile düzenlenen konunun acil, ivedi, önemli ve zorunlu olup olmadığının incelenmesine gerek görülmemiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, Başbakanlığa bağlı, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumundan oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen KHK'nin, hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar

verilenler dışında kalan diğer kuralları 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında bulunduğundan, Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

C- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Ekindeki Cetvel ve Listelerin Anayasanın 91. ve 163. Maddeleri Yönünden İncelenmesi

KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekindeki cetvel ve listeler, Anayasa'nın 91. ve 163. maddelerinde kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerip içermediği yönünden incelenmiştir.

1- KHK'nin 21. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan ''ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden'' İbaresini ile İkinci Cümlesinde Yer Alan ''ile diğer gerçek ve tüzel kişiler'' İbaresini

KHK'nin 'İşbirliği' başlıklı 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu (Yüksek Kurum) ve Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarının (Kurumlar), görevleri çerçevesinde yükseköğretim kurumları, araştırma merkezleri ve uluslararası kurumlar dâhil tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliği yapabileceği, ortak projeler hazırlayıp uygulayabileceği belirtilmiş, (2) numaralı fıkrasında da Yüksek Kurum ve Kurumların, millî savunma ve millî güvenliğe ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla, görev alanıyla ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden Başbakan veya ilgili Bakan aracılığıyla istemeye yetkili olduğu, kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerin, bu bilgileri zamanında ve noksansız vermekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 'Özel Hayatın Gizliliği' başlıklı 20. maddesinin birinci fıkrasında, '*Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.*' hükmüne yer verilmiş, üçüncü fıkrasında ise '*Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*' denilmiştir. Buna göre, Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen ve '*Kişinin Hakları ve Ödevleri*' başlıklı ikinci bölümünde yer alan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

KHK'nin 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Yüksek Kurum ve Kurumların görev alanıyla ilgili olarak gerek gördüğü bilgileri kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra diğer

gerçek ve tüzel kişilerden Başbakan veya ilgili Bakan aracılığıyla istemeye yetkili kılınması ve kendilerinden bilgi istenen söz konusu gerçek ve tüzel kişilerin bu bilgileri zamanında ve noksansız vermekle yükümlü kılınması, özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğindedir.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

2- KHK'nin 25. Maddesinin (2), (3) ve (4) Numaralı Fıkraları

KHK'nın '*Yüksek Kurum Uzmanlığı*' başlıklı 25. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atanabilmek için aranan şartlar, (3) numaralı fıkrasında Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atanmaların Yüksek Kurum Uzmanı olarak atanma şartları ve Uzmanlığa atanamayanların atanacakları kadrolar belirtilmiş, (4) numaralı fıkrasında da Yüksek Kurum Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın '*Kamu hizmetlerine girme hakkı*' başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında ise hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Anayasa'nın İkinci Kısımının '*Siyasi Haklar ve Ödevler*' başlıklı dördüncü bölümünde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkı ile ilgili olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması, Anayasanın 91. maddesi uyarınca mümkün değildir.

Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığı ve Yüksek Kurum Uzmanlığı kadrolarına atanma şartlarının belirlenmesi, Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğundan KHK'nin 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları, Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ile Burhan ÜSTÜN bu görüşe değişik gerekçeyle katılmışlardır.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nin Geçici 2. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrası

KHK'nin geçici 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, bu KHK'nin yayımı tarihinden itibaren bir yıl süreyle Yüksek Kurum Uzman yardımcısı kadrolarına yapılacak atamaların, yılı merkezi yönetim bütçe kanunlarında yer alan açıktan atama sayı sınırlamasına tâbi olmadığı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 161. maddesinde, Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamalarının '*yıllık bütçelerle*' yapılacağı ve bütçenin '*kanunla*' düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 163. maddesinde bütçelerde değişiklik yapılmasının esasları düzenlenmiş, maddenin üçüncü cümlesinde ise '*Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez.*' hükmüne yer verilmiştir.

KHK'nin geçici 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla bir yıl süreyle, yılı merkezi yönetim bütçe kanunlarında yer alan açıktan atama sayı sınırlamasına tâbi olmaksızın Yüksek

Kurum Uzman Yardımcısı kadrolarına atama yapılabilmesinin olanaklı kılınması, bütçe kanununda değişiklik yapılması anlamı taşımaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 163. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

4- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden*" ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "*ile diğer gerçek ve tüzel kişiler*" ibaresi, 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları ve geçici 2. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 163. maddesi uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu maddelere, fıkralara, bölümlere, cetvel ve listelere ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

D- Kanun Hükmünde Kararnamenin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nin 3. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yüksek Kurum'un kuruluş amacının Anayasa'nın 134. maddesinde belirtildiği, bu nedenle Yüksek Kurum'un görevlerinin KHK ile düzenlenirken Anayasa'da öngörülen amaçların esas alınması gerektiği, bu çerçevede Anayasa'da belirtilen '*Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak*' amacına ulaşmayı mümkün kılacak şekilde düzenleme yapılması gerekirken yapılmadığı ve Yüksek Kurumun görevlerinin herhangi bir üniversitenin tarih bölümünün müfredat programı hazırlanırcasına belirlendiği, bu suretle Anayasa'daki '*Atatürkçü düşünce*', '*Atatürk ilke ve inkılâpları*' ve '*Atatürk milliyetçiliği*' kavramlarının sulandırılarak içlerinin boşaltılmasının amaçlandığı, Yüksek Kurumun görevlerinin '*Atatürkçülük*', '*Atatürk ilke ve inkılâpları*', '*Atatürk Milliyetçiliği*' ile ilgili alanlarda araştırma yapma, tanıtmak, yayma ve topluma benimsetme faaliyetleri olması gerekirken Yüksek Kuruma söz konusu amacı gerçekleştiremeyeceği açık olan görevler verilmesinin tam anlamıyla bir yetki saptırması olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 3. maddesinde, Yüksek Kurumun görevleri şu şekilde belirlenmiştir:

a- Türk dili, tarihi, kültürü ve bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimlerin bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmaları desteklemek.

b- Sosyal ve beşerî bilimlerin alanında özgün bilgi üretimi için ortamlar hazırlamak, bu çerçevede bütünleşik bilgi sistemi kurmak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek, eşgüdüm sağlamak, izlemek.

c- Milletimizin sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlayacak alanlarda bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu alanda yapılan çalışmalara destek vermek.

ç- Milli kültürümüzün ve diğer kültürlerin klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin günümüz Türkçesine çevrilmesini, basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

d- Görev alanı kapsamında ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarını ve bu alandaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

e- Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Anayasa'nın 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu' başlıklı 134. maddesinde, *'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevî himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzelkişiliğine sahip 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu' kurulur. Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen malî menfaatler saklı olup kendilerine tahsis edilir. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.'* denilmiştir.

Anayasa'nın 134. maddesinde *'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak'* olarak belirtilen Yüksek Kurumun kuruluş amacı, KHK'nin 'Amaç ve kapsam' başlıklı 1. maddesinde de aynen yer almış ve *'Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayımlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevî himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumundan oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.'* ifadesine yer verilmiştir.

Dava konusu kuralda, *'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayımlar yapmak'* görevi açıkça Yüksek Kurumun görevleri arasında sayılmamakla birlikte, Yüksek Kuruma verilen *'bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşerî bilimlerin bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmalarını desteklemek'* görevinin, Yüksek Kurumun kuruluş amacı olarak Anayasa'nın 134. maddesi ile KHK'nin 1. maddesinde belirtilen *'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayımlar yapmak'* görevinin doğrultusunda yerine getirileceği kuşkusuz olduğundan, *'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayımlar yapmak'* görevinin dava konusu kuralda açıkça yer almaması, Anayasa'nın 134. maddesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ve 2. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin 5. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "*Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,*" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 123. maddesinde idarenin kanunla düzenleneceğinin belirtildiği, 134. maddesinde de Yüksek Kurumun kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkilerinin kanunla düzenleneceğinin ifade edildiği, dava konusu kuralda Yüksek Danışma Kurulunun kimlerden oluşacağının belirlenirken Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı ve Milli Eğitim Bakanı'nın yanı sıra '*Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar*' ibaresine yer verilmek suretiyle Kurulda hangi bakanların yer alacağının ve sayılarının belirlenmesinin bütünüyle idareye bırakılmasının yasama yetkisinin devredilemezliği kuralına ve idarenin kanuniliği ilkesine aykırı olduğu, bu durumun aynı zamanda bir yasa kuralının belirli ve öngörülebilir olmasını gerektiren hukuk devleti ilkesine de aykırılık oluşturduğu, Devletin başı olan ve bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil edip Anayasa'nın uygulanmasını ve Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözeten Cumhurbaşkanı'nın gözetim ve desteğinde kurulacak Yüksek Kurumun Yüksek Danışma Kuruluna katılacak bakanların Başbakan tarafından belirlenmesinin Anayasa'nın 104. maddesiyle bağdaşmadığı gibi Anayasa'nın 134. maddesi uyarınca özerk ve kamu tüzel kişiliğine sahip olan Yüksek Kurumun siyasallaşmasına da yol açacak nitelikte bulunduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin dava konusu ibarenin yer aldığı 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Yüksek Kurumun ve Kurumların bilim ve kültür alanındaki çalışmalarını ve etkinliklerini değerlendiren ve gerekli tavsiye kararlarını alarak görüşlerini Yüksek Kurum ve Kurumlara bildiren Yüksek Danışma Kurulunun oluşumu düzenlenmiştir. Buna göre, Yüksek Danışma Kurulu, Başbakan'ın veya ilgili Bakanın başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Milli Eğitim Bakanı ile Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Cumhurbaşkanınca Yüksek Kurumun görev alanına giren konularda özgün bilimsel araştırmalarıyla tanınan bilim adamları arasından üç yıllığına seçilen üç üye ile Yüksek Kurum Başkanı ve Kurum Başkanlarından oluşacak ve Cumhurbaşkanı ile Başbakan gerekli gördükleri hâllerde, Yüksek Danışma Kuruluna başkanlık edecektir. Başbakan tarafından belirlenecek bakanların Yüksek Danışma Kurulunun üyeleri arasında yer alacak olması, dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesine göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Hukuk güvenliği ise normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Anayasa'nın 7. maddesinde, '*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*' hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, Anayasa'da kanun

ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir.

Anayasa'nın 123. maddesinde, '*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*', 134. maddesinde de '*Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.*' denilmiştir.

Dava konusu ibarenin yer aldığı kuralda Yüksek Kurumun teşkilat yapısında yer alan Yüksek Danışma Kurulunun, Başbakan veya ilgili Bakanın başkanlığında bakanlar, bilim adamları, Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum başkanlarından oluşacağı öngörülmüştür. Kurulda yer alacak bakanlar ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Milli Eğitim Bakanı ile Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar olarak ifade edilmiştir. Anılan düzenleme ile Yüksek Kurulun oluşumu temel olarak belirlenmiş, Kurulun üye yapısının çerçevesi çizilmiştir. Buna göre, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Dışişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı ile Milli Eğitim Bakanının yanı sıra Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanların da Yüksek Danışma Kuruluna katılmalarının öngörülmesi, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir yetki verilmesi anlamını taşımamakta, bu nedenle yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Yüksek Danışma Kurulunun oluşumu KHK ile belirlendiğinden, Başbakanca belirlenecek bakanların da Kurula katılacak olmaları, idarenin kanuniliği ilkesine de aykırılık oluşturmaz ve kuralın belirsizliği ve öngörülemezliğinden söz edilemez.

Yüksek Kurum'un ve Kurumların bilim ve kültür alanındaki çalışmalarını ve etkinliklerini değerlendiren ve gerekli tavsiye kararlarını alarak görüşlerini Yüksek Kuruma ve Kurumlara bildiren Yüksek Danışma Kurulunun üyeleri arasında bakanların bulunmasının, Başbakanlığa bağlı bir kurum olan Yüksek Kurumun siyasallaşmasına yol açacağının ya da anayasal konumuna aykırı olduğunun söylenebilmesi de olanaklı değildir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 7. ve 134. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 104. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nin 6. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "*Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve*" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Devletin başı olan ve bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eden, Anayasa'nın uygulanmasını ve Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözeten Cumhurbaşkanı'nın gözetim ve desteğinde kurulacak Yüksek Kurumun Yönetim Kuruluna Başbakan ve ilgili bakan tarafından birer üye seçilecek olmasının Anayasanın 104. maddesiyle bağdaşmadığı, özerk ve kamu tüzel kişiliğine sahip olan Yüksek Kurumun siyasallaşmasına yol açacağı ve Yüksek Kurumun Anayasal yapısı ve konumuna da uygun olmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 104. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Yönetim Kurulunun, Yüksek Kurum Başkanı'nın başkanlığında, Cumhurbaşkanı tarafından seçilecek iki üye ile Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve Kurum Başkanlarından oluşacağı ifade edilmiştir. Yönetim Kuruluna Başbakan ve ilgili Bakan tarafından birer üye seçilmesi, dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

KHK'nin 1. maddesinde Başbakan'ın Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini bir Bakan aracılığıyla kullanabileceği belirtilmiş, 2. maddesinde ise Başbakanın Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini devrettiği Bakan, '*ilgili Bakan*' olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, Yönetim Kurulu üyelerinin biri Başbakan, bir diğeri ise Başbakan'ın Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini devrettiği Bakan tarafından seçilmesi söz konusudur.

Anayasa'nın 134. maddesinde belirtildiği üzere Başbakanlığa bağlı ve kamu tüzel kişiliğine sahip olan Yüksek Kurum, bir hizmet yerinden yönetim kuruluşudur. Belirtilen hukuki konumu dolayısıyla Yüksek Kurum ile Başbakanlık arasındaki ilişki, bir idari vesayet ilişkisidir. Bu ilişki çerçevesinde, aksi yönde bir anayasal düzenleme bulunmadıkça, Yüksek Kurumun Yönetim Kurulu üyelerinin bir bölümünün siyasal organlar tarafından seçilmesinin Yüksek Kurumun özerkliğiyle bağdaşmayacağı söylenemez.

Bu çerçevede, Başbakanlığa bağlı bir yerinden yönetim kuruluşu olan Yüksek Kurumun dokuz üyeli Yönetim Kurulunun iki üyesinin Başbakan ile ilgili Bakan tarafından seçilmesinde Anayasa'nın 134. maddesine aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 104. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

4- KHK'nin;

a) 7. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının (ğ) Bendinde,

b) 10. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (o) Bendinde,

c) 11. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (k) Bendinde,

ç) 12. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (h) Bendinde,

Yer Alan '*Başbakan veya ilgili Bakan ve*' İbarelerinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin 7. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendinde Yüksek Kurum Başkanlığının görevleri arasında, 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendinde Türk Dil Kurumu Başkanlığının görevleri arasında, 11. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendinde Türk Tarih Kurumu Başkanlığının görevleri arasında, 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinde ise Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının görevleri arasında '*Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek*' görevinin sayıldığı, Anayasa'nın 134. maddesine göre Yüksek Kurumun kamu tüzelkişiliğine sahip olduğu,

KHK'nin 10., 11. ve 12. maddelerinin (1) numaralı fıkralarına göre, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının, Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve Yüksek Kurum Başkanlığı'ndan ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip kamu kurumları olduklarının belirtildiği, bu Kurumların Başbakanlık veya ilgili Bakanlık teşkilatları içinde yer almadığı gibi Yüksek Kurum Başkanlığı'ndan da ayrı teşkilatlarının bulunduğu, Anayasa'nın 112. maddesinde Başbakan'ın Bakanlar Kurulunun başkanı olarak Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağı, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözeticeği ve Bakanlar Kurulunun bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumlu olacağı ve Başbakan'ın bakanların görevlerini Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmesini gözetmek ve düzeltici önlemleri almakla yükümlü olduğunun belirtildiği, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinde Başbakanlığın görevlerinin, 3. maddesinde Başbakanlık teşkilatının ve 4. maddesinde de Başbakan'ın görevlerinin düzenlendiği, Anayasa'da veya 3056 sayılı Kanun'da Başbakan'ın ya da ilgili bakanların, Başbakanlık veya bakanlıklar teşkilatından ayrı teşkilatı ve ayrı tüzel kişilikleri bulunan özerk ve bağımsız kamu kurumlarına idari görevler verebileceğine yönelik herhangi bir hukuki düzenleme bulunmadığı, Anayasa'nın 6. maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğu, Türk Milletinin egemenliğini Anayasa'nın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı; 11. maddesinde ise Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu kurallarına yer verildiği, Yüksek Kurum Başkanlığı ile Yüksek Kurumunun kuruluşuna dahil Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığına Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen görevleri yerine getirmek görevinin verilmesinin Anayasa'nın 6., 11. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin iptali istenilen ibarelerin yer aldığı 7. maddesinde Yüksek Kurum Başkanlığı, 10. maddesinde Türk Dil Kurumu Başkanlığı, 11. maddesinde Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve 12. maddesinde Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı düzenlenmiştir. İptali istenilen ibareler, anılan maddelerin Yüksek Kurumun ve anılan Kurumların görevlerinin belirtildiği fıkralarında yer almış ve bu fıkraların son bendinde *'Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak'*, 7. maddede Yüksek Kurum Başkanı'nın, 10. maddede Türk Dil Kurumu Başkanlığı'nın, 11. maddede Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'nın ve 12. maddede Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır. Söz konusu dört maddede yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve'* ibareleri, dava konusu ibareleri oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 134. maddesinde Başbakanlığa bağlı kurulacak Yüksek Kurumun, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumundan oluşacağı ve Yüksek Kurumun kuruluşu, organları ile çalışma usullerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. KHK'nin 10., 11. ve 12. maddelerinde de Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan kurumlar oldukları ifade edilmiştir. KHK'nin 8. maddesinde ise ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip olan Kurumların, görevlerini Yüksek Kurum Başkanlığının gözetim, denetim ve eşgüdümünde yerine getirecekleri belirtilmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin, kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı ifade edilmiştir. İdarenin bütünlüğü, tekil devlet modelinin yönetim alanındaki temel ilkesidir. İdarenin bütünlüğü ilkesiyle, idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin

sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içerisinde çalışması öngörülmüştür.

Yüksek Kurum ve Kurumlar, kamu tüzel kişiliğini haiz, hizmet yerinden yönetim kuruluşlarıdır. İdarenin bütünlüğü ilkesinin bir gereği olarak, Başbakanlık ile kendisine bağlı olan Yüksek Kurum ve Yüksek Kurumu oluşturan Kurumlar arasında idari vesayet ilişkisi bulunmaktadır.

Dava konusu kurallar ile Yüksek Kurum ve Kurumlar için öngörülen '*Başbakan veya ilgili Bakan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek*' görevinin, anılan kurumların yürütmekle yükümlü oldukları hizmet alanına ilişkin olacağı açıktır.

Yüksek Kurum Başkanı, Yüksek Kurumun en üst düzey yöneticisi olup Yüksek Kurum hizmetlerini, mevzuata, Yönetim Kurulunca belirlenen ilkeler ile politika ve stratejilere, Yüksek Kurumun stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenlemek ve yürütmekle görevli, Yüksek Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Yüksek Kuruma bağlı Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıkları da, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, görev alanında bilimsel hizmet ve faaliyette bulunan kurumlardır.

İdarî vesayet yetkisi, hiyerarşik denetimde olduğu gibi genel bir yetki olmayıp, kanunla çerçevesi çizilen sınırlar içerisinde kullanılması gereken istisnâî bir yetkidir. İstisnâîlik ve kanunilik, idarî vesayetin en belirgin iki temel özelliğidir. Anayasa'da belirtilen amaç ve çerçeve içinde kalmak koşuluyla bu yetkinin kapsam ve sınırını belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir.

Söz konusu yetki kapsamında, Yüksek Kurum Başkanı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının görevleri belirlenirken, idarenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde Başbakanlığa bağlı olan Yüksek Kurum ile Yüksek Kurum bünyesinde yer alan Kurumların başkanlıklarına Başbakan veya ilgili Bakan tarafından bu kurumların yürütmekle yükümlü oldukları hizmet alanına ilişkin görev verilmesine olanak sağlayan düzenlemede Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 6. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

5- KHK'nin 9. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'nın görevlerinin de Yüksek Kurumun Anayasa'nın 134. maddesinde belirtilen Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacını gerçekleştirecek şekilde '*Atatürkçülük*', '*Atatürk ilke ve inkılapları*', '*Atatürk milliyetçiliği*' ile ilgili alanlarda olması ve ayrıca bunları '*incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak*' yanında, tanıtmak, yaymak ve topluma benimsetmek faaliyetlerini de içermesi gerekirken dava konusu kuralla Atatürk Araştırma Merkezi

Başkanlığı'na Anayasa'nın 134. maddesinde belirtilen amaçların gerçekleştirilmesinde yetersiz olan ve bu amaçların gerçekleştirilmesine katkı sağlamayan, üniversitelerin tarih bölümlerinin müfredat programlarına ilişkin görevler verilmek suretiyle yasama yetkisinin saptırıldığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu kural, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'nın görevlerini düzenlemiştir. Buna göre, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a- Atatürk'ün kişiliği, düşüncesi, ilkeleri ve inkılâpları ile Türkiye Cumhuriyeti tarihini ilgilendiren kaynakları ve Cumhuriyet döneminde üretilen temel bilim ve kültür eserlerini incelemek ve yayıma hazırlamak veya hazırlatmak.

b- Atatürk, millî mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi ile ilgili Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış kitap, broşür, dergi ve benzeri materyali toplamak, bilimsel yöntemlerle düzenlemek, yürütülen faaliyetler kapsamında değerlendirmek, araştırmacıların ve kamuoyunun hizmetine sunmak.

c- Görevi ile ilgili konularda bilimsel nitelikli kongreler, konferanslar, seminerler, kurslar, her türlü bilimsel toplantılar, geziler, sergiler düzenlemek; bu alanda yurtiçinde ve yurt dışında düzenlenen bilimsel etkinliklere katılmak.

ç- Görevi ile ilgili konularda süreli ve süresiz yayınlar yapmak, aynı mahiyetteki yayınları Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre desteklemek, yaptığı araştırma, inceleme, kongre, konferans ve seminerlerin sonuçlarını yayımlamak.

d- Görevi ile ilgili konularda inceleme ve araştırma yapacaklara ve lisansüstü çalışmalarda bulunacaklara Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre her türlü destek ve yardımlarda bulunmak.

e- Yurtiçinde ve yurtdışında Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılâpları konuları ile Cumhuriyetimizin kuruluşunu hazırlayan ve Cumhuriyet dönemindeki olayların sebepleri ve gelişmeleri konularında üstün başarılı eserler veren yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişileri Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre desteklemek.

f- Görevleri ile ilgili olarak, yurtiçinde ve yurtdışında yerli ve yabancı, resmî ve özel eğitim, bilim, kültür, sanat kurum ve kuruluşları ile araştırma merkezleri, arşivleri ve benzeri yerlerde ve çeşitli dallardaki araştırmacı, yazar ve sanatkârlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak.

g- Görev alanına giren konularda, yurtiçi ve yurtdışındaki yayınları izlemek, incelemek, değerlendirmek.

ğ- Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak, özgün telif eserler yazmak veya yazdırmak, bunları yayınlamak, tanıtmak, yaymak ve basılan eserleri kütüphanelere göndermek.

h- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, belirlenen öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; bu projelere katılacak

yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek.

1- Başbakan veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Anayasa'nın 134. maddesinde, Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulacağı belirtilmiştir.

Kuralın, Anayasa'ya aykırılığı savının temelini, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'na verilen görevler ile Anayasa'nın 134. maddesinde belirtilen amaçlara ulaşılmasının mümkün olmadığı hususu oluşturmaktadır.

Dava dilekçesinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'na verilen görevlerin '*Atatürkçülük*', '*Atatürk ilke ve inkılapları*', '*Atatürk milliyetçiliği*' ile ilgili alanlarda olması ve bunları '*tanıtmak, yaymak ve topluma benimsetmek*' faaliyetlerini içermesi gerekirken dava konusu kuralın bu niteliği taşımadığı ileri sürülmüş ise de fıkranın (a) bendinde Atatürk'ün, kişiliği, düşüncesi, ilkeleri ve inkılaplarının incelenmesi, yayıma hazırlanması veya hazırlatılması görevinin Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'na verildiği ve (c) bendinde de görevi ile ilgili konularda süreli ve süresiz yayın yapmak, yapılan yayınları desteklemek ve görevi ile ilgili konularda yaptığı araştırma, inceleme, kongre, konferans ve seminerlerin sonuçlarını yayınlamakla görevlendirildiği hususları gözetildiğinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı'nca bu görevlerin Anayasa'nın 134. maddesinde belirtilen Yüksek Kurum'un kuruluş amaçlarına uygun olarak yerine getirileceği kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ve 2. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

6- KHK'nin 13. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasında Kurumların bünyesinde kurulacak bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenleneceğinin hüküm altına alındığı, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı bilim kurullarının Anayasa'nın 123., 128. ve 134. maddeleri uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekirken bu kurulların oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların yönetmelikle idare tarafından düzenlenecek olmasının yasama yetkisinin devri anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 7., 123., 128. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 13. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıkları bünyesinde Kurum Başkanı, Başkan yardımcısı ve aslî üyelerden oluşan bilim kurullarının kurulması öngörülmüş, dava konusu (3) numaralı fıkrasında da bilim kurullarının oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usûl ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Dava konusu kuralı da içeren KHK'nin 13. maddesinin bir bütün olarak incelenmesinden, söz konusu bilim kurullarının, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarına verilen görevlerin yerine getirilmesinde anılan Kurumlara yardımcı olmak üzere faaliyette bulunacakları ve görev alanlarının, Kurumların görev alanına giren konularla sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bilim kurullarının, Kurumların bünyesinde kurulacağının ve Kurum Başkanı, Başkan yardımcısı ve aslî üyelerden oluşacağının KHK ile belirlenmesinden sonra, oluşumu, üyelerinin seçimi, görevleri, çalışma usul ve esasları ile bilim kurullarına ilişkin diğer hususların düzenlenmesi gibi uzmanlık ve yönetim tekniğine ilişkin konuların yürütmeye bırakılması, yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Açıklanan nedenle, kural Anayasa'nın 7. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 123., 128. ve 134. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

7- KHK'nin 14. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde kurumların asli, şeref ve haberleşme üyelikleri için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların yönetmelikle düzenleneceğinin hüküm altına alındığı, Anayasa'nın 7., 123., 128. ve 134. maddelerindeki açık hükümlere göre kanunla düzenlenmesi gereken Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının aslî, şeref ve haberleşme üyelikleri için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların yönetmelikle idare tarafından düzenlenecek olmasının yasama yetkisinin devri anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 7., 123., 128. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde Kurumların aslî, şeref ve haberleşme olmak üzere üç türlü üyesinin bulunduğu belirtildikten sonra dava konusu ikinci cümlesinde bu üyelikler için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usulü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının aslî, şeref ve haberleşme üyeleri,

Kurumların görev alanına ilişkin konularda faaliyet gösterecek olup bu üyelikler için gereken nitelikler, yapılacak seçim ve görevlendirmelerin usûlü, üyeliklerin sayısı ve görev süresi, üyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelikle ilgili diğer hususlar, Kurumların görev alanına ilişkin uzmanlık ve yönetim tekniğine ilişkin konular olduğundan bu hususların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması, yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 7. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 123., 128. ve 134. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

8- KHK'nin 16. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinde Yer Alan '*değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin*' İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'nın görevleri arasında sayılan araştırma faaliyetlerine ilişkin olarak yapılacak önerilerin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşünülenlerin belirlenmesi gibi Yüksek Kurulun asli faaliyetlerine ilişkin olan ve akademik düzeyde uzmanlık bilgisi gerektiren görevlerin akademisyenlerden veya konunun uzmanlarından oluşturulmuş bilim kurulları tarafından yerine getirilmesi gerekirken bu görevlerin Bilimsel Çalışmalar Dairesi Başkanlığı'nın görevleri arasında sayıldığı, bu görevlerin Yüksek Kurulun idari teşkilatı tarafından hiyerarşik kademeler içinde yürütülecek idari görevler olmadığı ve bu görevlerin yönetsel görevlermiş gibi idari hiyerarşi içinde görülmesinde kamu yararı bulunmadığı, idari personelin adının '*Yüksek Kurum Uzmanlığı*' dahi olsa bu görevlerin bu kişilerin bilgi ve kapasitesini aşan bir niteliği bulunduğu, bağımsız bilim kurulları tarafından yapılması gereken araştırma önerilerinin değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve yararlı olacağı düşünülenlerin belirlenmesinin konuyla ilgili akademik uzmanlıkları bulunmayan kamu görevlileri eliyle yapılmasının söz konusu süreci her türlü müdahaleye açık hale getirdiği ve böylece idarenin istediği önerilere onay verilmesi, istemediklerinin ise dışta kalmasının güvence altına alınmasının amaçlandığı, yetki saptırmasına gidilerek kamu yararına aykırı düzenleme yapmasının hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'nın görevleri düzenlenmiş ve fıkranın (a) bendinde de araştırma ve inceleme faaliyetlerine ilişkin önerileri incelemek, değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin projelerin hazırlık ve uygulama süreçlerini Kurumlarla işbirliği içinde koordine etmek görevi adı geçen Başkanlığın görevleri arasında sayılmıştır. Araştırmaların Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'nca değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetler için koordinasyon görevi verilmesi, dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devleti ilkesinin

bir başka gereği ise, yasaların kişisel yarar gözetilerek değil, kamu yararı amacını gerçekleştirmek üzere çıkarılmasıdır.

Kamu yararı kavramı, genel bir ifadeyle, bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken '*kamu yararı*' konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme yalnızca kuralın kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığı ile sınırlıdır. Bunun ötesinde yapılan somut düzenlemenin bu amaçları etkin bir şekilde gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Yüksek Kurum'un hizmet birimlerinden biri olarak öngörülen Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığına dava konusu ibare ile verilen araştırmaların değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin projelerin hazırlık ve uygulama süreçlerini Kurumlarla işbirliği içinde koordine etmek görevinin, kamu yararı dışında bir amaçla adı geçen Başkanlığa verildiği söylenemeyeceği gibi söz konusu kuralın, Yüksek Kurum ile Kurumlar arasında olması gereken işbirliğinin sağlanmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

9- KHK'nin 22. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 134. maddesinde Yüksek Kurumun kamu tüzelkişiliğine sahip olduğunun belirtildiği, KHK'de de Yüksek Kurum ile Kurumların kamu tüzelkişiliğine sahip olduğunun ifade edildiği, Anayasa'nın 124. maddesinde Başbakanlık, bakanlık ve kamu tüzelkişilerinin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabileceğinin belirtildiği, kamu tüzelkişiliğini haiz olarak kurulan Yüksek Kurum ile Kurumların görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş bulunan konularda idari düzenleme yapma yetkilerinin bulunduğu, Yüksek Kurum ve Kurumların hazırladıkları idari düzenlemelerin yürürlüğe girmesinin Başbakan veya ilgili Bakanın onayı şartına bağlanmasının Başbakan veya ilgili Bakana kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetki verilmesi sonucuna yol açtığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 7., 124. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 22. maddesinde Yüksek Kurum ve Kurumların, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idari düzenlemeler yapabilecekleri belirtildikten sonra dava konusu fıkra bu idari düzenlemelerin Başbakan veya ilgili Bakanın onayıyla yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 134. maddesinde Yüksek Kurumun, KHK'de de Yüksek Kurum ile Kurumların kamu tüzel kişiliğine sahip bulundukları belirtilmiştir.

Türk Medeni Kanunu'nda ifade edildiği üzere tüzel kişiler, yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün hak ve borçlar yönünden hak ehliyetine ve fiil ehliyetine sahip bulunmaktadır. Dava konusu kuralda yer alan '*idari düzenlemeler*', Yüksek

Kurum ile Kurumların sahip oldukları kamu tüzel kişilikleri dolayısıyla tesis ettikleri işlemler kapsamında yer almaktadır. İdari düzenlemelerin bir kısmı mevzuatın uygulanmasına yönelik açıklama ve talimatlar içermekte, bir kısmı da idarenin iç işleyişine yönelik bulunmaktadır. Genel, soyut ve objektif hukuk kuralları içeren idare hukukuna özgü bu düzenlemelerin başında yönetmelikler gelmektedir.

Anayasa'nın 124. maddesinde, '*Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.*' denilmiştir.

Yüksek Kurum ve Kurumlar kamu tüzel kişiliğine sahip olduklarından, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelik çıkarabilecekleri kuşkusuzdur.

Dava konusu kural, yönetmeliklerin Yüksek Kurum ve Kurumlarca çıkarılmalarına engel oluşturmamakta ancak, bunların yürürlüğe girmesini Başbakanın veya ilgili Bakanın onayı koşuluna bağlamaktadır.

Başbakanlık ile Yüksek Kurum ve Kurumlar arasındaki ilişki, yukarıda da ifade edildiği üzere idari vesayet ilişkisidir ve bu anlamda Başbakanlık idari vesayet yetkisine sahiptir.

Vesayet yetkisinin kapsamı, işlemler yönünden iptal, onama, düzeltme, erteleme, yeniden görüşülmesini isteme, yargıya başvurma şeklinde ortaya çıkmakta ve kural olarak vesayet makamının, yerinden yönetim kuruluşunun yerine geçerek işlem tesis etme yetkisi bulunmamaktadır.

Vesayet yetkisinin istisnai bir yetki olması nedeniyle, bu yetkinin kullanımının mutlaka kanunla veya KHK ile düzenlenmesi gerekliliğine uyulmak suretiyle, Yüksek Kurum ve Kurumların çıkardıkları yönetmeliklerin yürürlüğe girmesinin, aralarındaki idari vesayet ilişkisi gözetilerek Başbakan'ın veya ilgili Bakan'ın onayına bağlanması, Anayasa'ya aykırılık oluşturmamaktadır.

Aynı husus, kamu tüzel kişiliğini haiz olan Yüksek Kurumun ve Kurumların, genelge, yönerge, tebliğ ve benzeri adlar altında yaptığı diğer idari düzenlemelerin yürürlüğe konulması bakımından da geçerlidir.

Açıklanan nedenle kural, Anayasanın 124. ve 134. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 7. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

10- KHK'nin 24. Maddesinin;

a) (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 11.8.1983 günlü, 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun mülga maddelerinde Yüksek Kurul Başkanı'nın Yüksek Kurulun görüşü

alınarak Başbakan tarafından gösterilecek üç aday arasında Cumhurbaşkanı tarafından atanması, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı'nın tutum ve davranışları ile Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsediğini, eserleriyle veya eğitim ve öğretim veya diğer hizmet alanlarındaki çalışmaları ile kanıtlamış, yükseköğrenim görmüş Devlet memuru olabilmek için gerekli niteliklere sahip adaylar arasından Yüksek Kurulun görüşünün alınarak Başbakan'ın önerisi üzerine müşterek kararla atanması, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlarının ise asli üyelerde bulunması gereken niteliklere sahip adaylar arasından Yüksek Kurulun görüşünün alınarak, Başbakan'ın önerisi üzerine müşterek kararla atanması öngörülmüş iken iptali istenilen kural uyarınca Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum başkanlarının hiçbir nitelik aranmadan ve Yüksek Kuruldan görüş alınmadan doğrudan müşterek kararla atanacak olmasının demokrasi ve hukukla bağdaşmadığı, Yüksek Kurumun Başkanı ile Kurum başkanlarının atanmalarında Yüksek Danışma Kurulunun görüşlerinin alınmasının söz konusu Kurumların bilimsel ve yönetsel özerklikleri ile anayasal görev ve tüzel kişiliklerinin gereği olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 134. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 24. maddesinin (2) numaralı fıkrasının dava konusu birinci cümlesinde, Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum başkanlarının müşterek kararla atanacakları hükmüne bağlanmıştır.

Anayasa'nın 8. maddesinde '*Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.*' denilmiş, 104. maddesinde de '*kararnameleri imzalamak*' Cumhurbaşkanı'nın yürütme alanındaki görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 104. maddesinde sözü edilen '*kararnameler*', kanun hükmünde kararnameler ile Bakanlar Kurulunun çeşitli kararnamelerinin yanında üst düzey yöneticilerin atanması ile ilgili müşterek kararnameleri de kapsamaktadır.

Kamu politikasının tayinine katılan, etkin bir otoriteye sahip olan, kuruluşların amacının gerçekleşmesinde önemli yetki ve sorumluluklarla donatılan, planlama, örgütlenme, personel ve kadrolarını yöneten, denetim ve temsil gibi işlevleri yerine getiren kamu görevlilerinin, üst düzey yönetici konumunda olmaları nedeniyle bunların atamaları müşterek kararname ile yapılmaktadır.

Yüksek Kurum Başkanı, Yüksek Kurum hizmetlerini, mevzuata, Yönetim Kurulunca belirlenen ilkeler ile politika ve stratejilere, Yüksek Kurumun stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenleyen ve yürüten, yönetiminden ve temsilinden sorumlu olan en üst düzey yöneticidir.

Kurumların başkanları da Yüksek Kurumdan ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip Kurumların yönetimi ve temsilinden sorumlu, Kurumların görevlerinin yerine getirilmesinde taşıdıkları sorumluluk ve yetkileri itibarıyla Kurumların en üst düzey yöneticileridir.

Müşterek kararname ile atanmaları öngörülen Yüksek Kurum ve Kurumların başkanlarının atanmalarından önce herhangi bir makamın görüşü veya önerisinin alınmasını zorunlu kılan anayasal bir düzenleme bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

b) (3) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yüksek Kurum ile Kurumların kamu tüzel kişiliklerinin Anayasa'dan kaynaklandığı ve özerk oldukları, Başbakanlıkla ilişkilerinin bağlılık ilişkisi olduğu, bağlı ve ilgili kuruluşların tüzel kişiliğe sahip olmalarının hukuksal bir sonucu olarak personel atamalarının kendi yetkili organları tarafından yapılması gerektiği, Yüksek Kurum ile Kurumların yardımcı hizmetler sınıfında istihdam edilenler dâhil tüm personelinin atamasının iktidar tarafından yapılmak istenildiği, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da Başbakanlık personelinin atanmasının 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'a göre yapılacağı ve 2451 sayılı Kanun'da belirtilmeyen görevlerden başkanlıklara ortak kararlar, diğer görevlere ise Başbakan'ın onayı ile atama yapılacağı, Başbakan'ın bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebileceğinin ve Başbakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümlerin saklı olduğunun belirtildiği, Devlet tüzelkişiliğinden ayrı tüzel kişilikleri bulunan Yüksek Kurum ile Kurumların 2451 sayılı Kanun'un eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurlarının atama işlemlerinin Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılacak olmasının yetki saptırması olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 6. ve 134. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 24. maddesinin dava konusu (3) numaralı fıkrasında, 2451 sayılı Kanun'un eki cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atamalarının Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılacağı hükme bağlanmıştır.

2451 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, bu Kanun'a ekli (1) sayılı cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere Bakanlar Kurulu kararıyla, (2) sayılı cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere ise müşterek kararlar atama yapılacağı belirtilmiştir.

2451 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu kararıyla ya da müşterek kararlar atanması öngörülme, Yüksek Kurum ve Kurumlarda görev alan memurların atamalarının Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılacağı öngörülmesi, 6223 sayılı Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen yetki kapsamında kullanılan takdiri yansıtmakta olup, Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olan Yüksek Kurumun memurları ile Kurumların memurlarının atamalarının Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yapılmasında Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasanın 134. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 6. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

11- KHK'nin 27. Maddesinin;

a) (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan ''Bakanlar Kurulunun teklifi ve'' İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Atatürk Uluslararası Barış Ödülünün Bakanlar Kurulunun teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla verileceğinin ve bu ödülün verilmesine ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenleneceğinin belirtildiği, Kurtuluş Savaşı'nın lideri ve Cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluş felsefesini belirleyen siyaset üstü bir kişilik olduğu, adına verilecek '*Atatürk Uluslararası Barış Ödülü*'nün siyasete malzeme yapılmaması ve ödül yoluyla hatırasının kirletilmemesi için kime verileceğinin siyaset üstü bir kurul tarafından belirlenmesi gerektiği, siyasal bir organ olan Bakanlar Kurulunun tercihlerinin de doğal olarak siyasal olacağı ve dolayısıyla Bakanlar Kurulunun Atatürk Uluslararası Barış Ödülünü iç ve dış siyaseti siyasal tercihleri ve çıkarları doğrultusunda yönlendirmesinde bir araç olarak kullanacağı, bu durumun siyaset alanının doğasından ve işleyişinden kaynaklanan olağan bir sonuç olduğu, Atatürk Uluslararası Barış Ödülünün Bakanlar Kurulunu teklifi üzerine verilmesinin Anayasa'nın egemenliğin yetkili organlar eliyle kullanılmasını öngören 6. maddesi ile Bakanlar Kurulunun görev ve siyasi sorumluluklarını düzenleyen 112. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Atatürk'ün '*Yurtta sulh, cihanda sulh*' ilkesi doğrultusunda, dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden gerçek ve tüzel kişilere Bakanlar Kurulunun teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla, Devlet ödülü niteliğinde Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesi öngörülmüştür. Bu ödülün '*Bakanlar Kurulunun teklifi ile*' verilmesi hususu, dava konusu ibareyi oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 6. maddesinde Türk Milletinin, egemenliğini Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanacağı ve hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 112. maddesinde de, Başbakan'ın, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağı ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözeteceği belirtildikten sonra Bakanlar Kurulunun bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Atatürk'ün adını taşıyan ve dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet edenlere verilmesi öngörülen Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün niteliği ve önemi gözetilerek, bu Ödül'ün verilmesinde yürütme organı görevli ve yetkili kılınmıştır. Buna göre, hükümetin genel siyasetini yürütmekle görevli Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Devletin başı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eden Cumhurbaşkanı tarafından Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilecektir.

Atatürk'ün '*yurtta sulh, cihanda sulh*' ilkesi doğrultusunda, dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden gerçek ve tüzel kişilere verilmesi öngörülen Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün verileceği kişinin belirlenmesi konusunda Bakanlar Kurulunca Cumhurbaşkanı'na teklifte bulunulması, Bakanlar Kurulunun anayasal konumuna aykırı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 6. ve 112. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

b) (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Kurtuluş Savaşı'nın önderi ve Cumhuriyetin kurucusu Atatürk adına verilecek ödül ile ilgili esasların, aday tespitine ve belirlenmesine ilişkin süreçlerin, aday tespitinde görev alacaklar ile bunların görevleri ve çalışma esaslarının belirlenmeksizin ve Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine ilişkin kuralların konulup çerçevesinin çizilmeksizin bu Ödül'ün verilmesine ilişkin usûl ve esasların Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenleneceğinin öngörülmesinin yasama yetkisinin devrine yol açacağı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 7. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin 27. maddesinin dava konusu (2) numaralı fıkrasında, Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verilmesine ilişkin usûl ve esasların, Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Bu niteliği taşıyan bir yasal düzenleme ile ayrıntıların belirlenmesi konusunda yürütme organına yetki verilmesi, yasal düzenleme ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır.

KHK'nin 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Atatürk Uluslararası Barış Ödülünün '*yurtta sulh, cihanda sulh*' ilkesi doğrultusunda, dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden kişilere verileceğinin belirtilmesi suretiyle ödül verilecek kişinin taşıması gereken niteliklerin belirlendiği, gerçek kişilerin yanı sıra tüzel kişilere de ödül verilebilmesine imkân sağlandığı, Bakanlar Kurulunun teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla ödül verileceği ifade edilmek suretiyle de ödülün verilmesine ilişkin karar sürecinin belirlendiği anlaşılmaktadır.

Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün verileceği kişinin nitelikleri ve ödül verilecek kişinin belirlenme sürecine ilişkin temel ilkeler KHK ile belirlendiğinden, bu konuya ilişkin ayrıntıların düzenlenmesi bakımından Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, yasal düzenleme ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenle kural, Anayasanın 7. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

12- KHK'nin Geçici 1. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yüksek Kurum'un Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Genel Sekreteri, Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcıları, daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, merkez ve kurum sekreterlerinin söz konusu görevlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde atandıkları, daire başkanı ve şube müdürlerinin ise yönetmelikte öngörülen görevde yükselme sınavında başarı elde ederek atandıkları, söz konusu kadrolarda bulunanların kanunla görevlerinden alınmasının hukuki güvenlik ilkesine aykırı olduğu, hukuk devletinde kanunların yalnız Anayasa'ya değil

evrensel hukuk ilkelerine de uygun olması gerektiği, Yüksek Kurum ve Kurumlarda kariyer ve liyakat ilkeleri ile görevde yükselme sınavı sonuçlarına göre söz konusu kadrolara atananlar için söz konusu kadro görev unvanları kendileri açısından kazanılmış hak olduğu, kazanılmış bir hakkı ortadan kaldırmanın '*hukuk güvenliği ilkesi*' açısından aykırılık oluşturduğu, niteliği itibarıyla idari bir işlem olan '*atama*' işleminin KHK ile yapılmasıyla bir yandan yürütmenin '*atama*' ve '*görevden alma*' yetkisine Anayasa'nın 8. maddesine aykırı bir şekilde el atılırken diğer yandan kişilerin Anayasa'nın 125. maddesinde güvence altına alınan idari işleme karşı yetkili merciler nezdinde hak arama özgürlüklerinin Anayasa'nın 36. maddesine aykırı bir şekilde ellerinden alındığı, ayrıca kişilerin hak arama özgürlüklerinin KHK ile düzenlenmesinin Anayasa'nın 91. maddesiyle bağdaşmadığı, Denetim Kurulu yerine Teftiş Kurulu ya Denetim ve Rehberlik Başkanlıkları kurulabilecekken kurulmadığı, kamu yararına aykırı olarak salt görevden almak amacıyla getirilen kuralın '*yetki saptırması*' olduğu ve Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, '*Başkanlık Müşaviri*' ve '*Araştırmacı*' unvanlı görevlere atanan Yüksek Kurum ve Kurumların başkan yardımcıları ile anılan kurumların daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, genel sekreter, merkez ve kurum sekreterlerinin aylık net hak edişlerinin sabitlendiği, bu düzenleme nedeniyle bu kişilerin maaşlarının reel olarak gerileyeceği, kazanılmış mali hak kaybının ise hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 7., 36., 70. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

KHK'nin geçici 1. maddesinde, KHK'nin yayımı tarihinde görevde bulunan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu başkan yardımcıları ile anılan kurumların daire başkanları, özel kalem müdürleri, şube müdürleri, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, genel sekreter, merkez ve kurum sekreterleri ile bilim kurulları üyelerinin görevlerinin bu KHK'nin yayımı tarihinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona ereceği, görevine son verilen kişilerden Yüksek Kurum Başkan Yardımcısı, bağlı kuruluşların başkan yardımcıları, Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ile genel sekreter, merkez ve kurum sekreterlerinin bu amaçla ihdas edilen Başkanlık Müşaviri kadrolarına, özel kalem müdürleri ile şube müdürlerinin ise ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına hâlen bulundukları kadro dereceleriyle birlikte hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılacakları, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38. maddesine göre Yüksek Kurumda ve Kurumlarda görevlendirilenlerin, yükseköğretim kurumundaki görevlerine geri dönecekleri, KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Yönetim Kurulunun Cumhurbaşkanınca seçilen üyeleri ile Kurumlarda bulunan asli üyelerin üyeliklerinin sona ereceği, Başkanlık müşavirliği ile araştırmacı kadrosuna atanmış sayılanlara eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda, aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı ve temsil tazminatı, ek ödeme, sözleşme ücretleri ile benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarının, atanmış sayıldıkları kadrolara ilişkin olarak aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminatlar, makam tazminatı, görev tazminatı ve temsil tazminatı, ek ödeme, sözleşme ücretleri ile benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödeneceği, Yüksek Kurum ve Kurumlara ait Uzman Yardımcısı ve Uzman kadrolarından boş olanların, bu maddenin yayımı tarihinde iptal edilmiş sayılacağı, bu kadroların daha sonra boşalması halinde de iptal edilecekleri hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesindeki '*hukuk devleti*' ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken '*kamu yararı*' konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme yalnızca kanunun kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığı ile sınırlıdır.

Kanun ile kamu yararının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini denetlemenin anayasa yargısıyla bağdaşmayacağı, bunun kanun koyucunun takdirinde olduğu açıktır.

KHK'nin genel gerekçesinde, 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun onsekiz maddesinde değişiklik yapan 519 sayılı KHK'nin 1993 yılında Anayasa Mahkemesince iptalinden sonra 2876 sayılı Kanun'da oluşan boşluklar nedeniyle kurulların, komisyonların ve çalışma gruplarının oluşturulamaması ve Cumhurbaşkanınca atanması öngörülen üyelerin atanamaması nedeniyle Yüksek Kurum ve Kurumlarda başkanlar dışında hiçbir bilim adamı ve araştırmacının kalmadığı, bu durumun Yüksek Kurum'un daha önce de yürütemediği bilimsel araştırma işlevine ilişkin kurumsal kabiliyetini tamamen yitirmesine yol açtığı, 2876 sayılı Kanun'un onarılması yerine değişen şartlar ve ihtiyaçlarla uyumlu, Yüksek Kurumu gerçek işlevine kavuşturan ve ahenk içinde çalışmasını sağlayacak bir kanun tasarısının hazırlandığı, bürokratik yönü ağır basan bir kurum haline dönüşen Yüksek Kurumun teşkilat yapısının kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacak bir yapıya kavuşturulmasının amaçlandığı ifade edildiğinden, kanun koyucunun amacının kamu yararını sağlamaya dönük olduğu anlaşılmaktadır. Somut düzenlemenin bu amaçları etkin bir şekilde gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme, anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden biri kazanılmış haklara saygı gösterilmesidir. Kazanılmış haklara saygı, hukuk güvenliği ilkesinin bir sonucudur. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır. Dava konusu kuralda kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörülmediğinden kazanılmış hakları ihlal eden bir müdahale söz konusu değildir.

Teşkilat yapısı değiştirilen Yüksek Kurum ve Kurumların bazı kadrolarında görev yapan kamu görevlilerinin görevlerinin sona erdirilerek Başkanlık müşaviri veya araştırmacı kadrolarına atanmış sayılmalarının öngörülmesi, yeniden teşkilatlanma sonucu ortaya çıkan hukuki ve fiilî zorunluluklar nedeniyledir. Buna göre, söz konusu işlemin sebep unsuru, Yüksek Kurum ve Kurumların yeniden teşkilatlandırılması olup yürürlükte bulunan kanunlara dayanılarak ve kamu görevlisinin öznel durumu dikkate alınarak idarece tesis edilen naklen atama işlemlerinden tamamen farklıdır. Söz konusu hukuki ve fiilî zorunluluklar nedeniyle kazanılmış haklar korunarak başka kadrolara atama yapılması, kanun koyucunun takdir alanı içindedir.

Öte yandan, dava konusu kuralla tek bir kişi hakkında bireysel nitelikte bir yürütme işlemi tesis edilmeyip, aksine genel ve soyut bir kural getirilmektedir. Soyut bir kuralın gerçekte tek bir kişiyi ya da sınırlı sayıda kişiyi ilgilendiriyor olması onun bu niteliğini ortadan kaldırmaz. Bireysel nitelikte bir işlemde söz edilebilmesi için somut olarak bir kişinin hukuki durumunda değişiklik yapan bir irade açıklamasının bulunması gerekir. Dava konusu kuralla doğrudan somut bazı kişilerin hukuki durumunda değişiklik yapılmasına yönelik bir irade açıklamasında bulunulmadığından bireysel işlemin varlığından söz edilemez. Kuralda belirtilen kadrolarda görev yapan kişilerin hukuki durumlarının düzenlemenin sonucundan etkilenmiş olması, bu neticeyi değiştirmez.

Memuriyet kadro derecesine bağlanan mali haklar ise o dereceye ulaşan kişi yönünden tahakkuk etmiş ve kesinleşmiş alacak niteliğine dönüştüğünden kazanılmış hak teşkil eder. Kadro derecesine bağlanan mali haklar unvandan bağımsız olduğundan, unvan değişse

bile bunların hukuken korunması gerekmektedir. Buna karşılık bir görevin fiilen yapılması karşılığında ödenen mali haklar ise kazanılmış hak oluşturmaz. Bu gibi mali haklar, ilgilinin o görevi fiilen yerine getirdiği süreyle sınırlı olarak ödenir.

Dava konusu kuralda, Başkanlık müşaviri ve araştırmacı kadrolarına atanan kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş mali haklarının (ücret ve özel hizmet tazminatı toplamının), mevcut kadrolarındakine göre daha düşük olması halinde yeni kadrolarındaki gelirlerine eşitleninceye kadar aradaki farkın ödenmesi öngörülmek suretiyle kazanılmış hakları korunmuştur.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 7., 36., 70. ve 91. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde değiştirilmiş' bölümü,

2- 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "ve 104 üncü" ibaresi,

3- 28. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri,

hakkında, 10.1.2013 günlü, E. 2011/141, K. 2013/10 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bentlere, bölüme ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B) Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden;

1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19. ve 20. maddeleri, 21. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının iptal edilen ibareler dışında kalan bölümünün, 22., 23., 24. maddeleri, 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde değiştirilmiş' bölümü dışında kalan bölümü, (2) numaralı fıkrasının "ve 104 üncü" ibaresi dışında kalan bölümü, (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1. maddesi, geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası, geçici 3., geçici 4., geçici 5., 29., 30. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel, (1), (2) ve (3) sayılı listeleri, 10.1.2013 günlü, E. 2011/141, K. 2013/10 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bölümlere, ibareye, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

2- a- 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, birinci cümlesinde yer alan *"ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden"* ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan *"ile diğer gerçek ve tüzel kişiler"* ibaresine,

b- 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarına,

c- Geçici 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu fıkraların ve ibarelerin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

C) Kapsam yönünden 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. maddeleri, 21. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan *"ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden"* ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan *"ile diğer gerçek ve tüzel kişiler"* ibaresi dışında kalan bölümü, 22., 23., 24. maddeleri, 25. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan *'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,'* ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkroda yer alan *'ve şube müdürü'* ibaresi *'ve Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı'* şeklinde değiştirilmiş' bölümü dışında kalan bölümü, (2) numaralı fıkrasının *"ve 104 üncü"* ibaresi dışında kalan bölümü, (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1. maddesi, geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası, geçici 3., geçici 4., geçici 5., 29., 30. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel, (1), (2) ve (3) sayılı listeleri, 10.1.2013 günlü, E. 2011/141, K. 2013/10 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

D) İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 3. maddesine,

2- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,"* ibaresine,

3- 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve"* ibaresine,

4- 7. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresine,

5- 9. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

6- 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresine,

7- 11. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresine,

8- 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresine,

9- 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasına,

10- 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesine,

11- 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "*değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin* " ibaresine,

12- 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

13- 24. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının '*Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.*' biçimindeki birinci cümlesine,

b- (3) numaralı fıkrasına,

14- 27. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bakanlar Kurulunun teklifi ve*" ibaresine,

b- (2) numaralı fıkrasına,

15- Geçici 1. maddesine,

yönelik iptal istemleri, 10.1.2013 günlü, E.2011/141, K.2013/10 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, fıkralara, cümlelere ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

10.1.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, '*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*' denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden" ve ikinci cümlesinde yer alan "ile diğer gerçek ve tüzel kişiler" ibareleri ile 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının ve geçici 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu ibarelere ve fıkralara ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin:

A) 1- 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan *'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,'* ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan *'ve şube müdürü'* ibaresi *'ve Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı'* şeklinde değiştirilmiş' bölümüne yönelik iptal istemi, 10.11.2011 günlü, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 11.8.1983 günlü, 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun 97. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinin birinci, ikinci ve üçüncü paragraflarının yürürlükten kaldırılması nedeniyle konusuz kaldığından,

2- 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan *"ve 104 üncü"* ibaresine yönelik iptal istemi, 16.5.2012 günlü, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 22. maddesiyle, 2876 sayılı Kanun'un 104. maddesinin yürürlükten kaldırılması nedeniyle konusuz kaldığından,

3- 28. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerine yönelik iptal istemi, 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanun'un 152. maddesinin 'II- Tazminatlar' kısmının 'A- Özel Hizmet Tazminatı' başlıklı bölümünün (i) bendinde yer alan *'Yüksek Kurum Uzmanları'* ibaresi ile aynı Kanun'un Eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün (h) bendinde yer alan *'Yüksek Kurum Uzmanları'* ibaresinin 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasıyla yürürlükten kaldırılması nedeniyle konusuz kaldığından,

bu bentlere, bölüme ve ibareye ilişkin iptal istemleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

B) 1- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 22., 23., 24., 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan *'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,'* ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan *'ve şube müdürü'* ibaresi *'ve Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı'* şeklinde değiştirilmiş' bölümü dışında kalan bölümü, (2) numaralı fıkrasının *"ve 104 üncü"* ibaresi dışında kalan bölümü, (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1., geçici 3., geçici 4., geçici 5., 29., 30. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel, (1), (2) ve (3) sayılı listelerin, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 21. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının, birinci cümlesinde yer alan *"ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden"* ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan *"ile diğer gerçek ve tüzel kişiler"* ibaresinin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının iptal edilen ibareler dışında kalan bölümünün Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu fıkra ve bölüme ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet

ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- (2) numaralı fıkrasının, birinci cümlesinde yer alan "*ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden*" ve ikinci cümlesinde yer alan "*ile diğer gerçek ve tüzel kişiler*" ibarelerinin, iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu ibarelere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 25. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarının iptal edilmeleri nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkralara ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- Geçici 2. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

c- (2) numaralı fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkra ile ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C) 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. maddeleri, 21. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden*" ibaresi ile ikinci cümlesinde yer alan "*ile diğer gerçek ve tüzel kişiler*" ibaresi dışında kalan bölümü, 22., 23., 24. maddeleri, 25. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 26., 27. maddeleri, 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının '(c) fıkrasında yer alan 'genel sekreter, kurum ve merkez sekreteri,' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan 've şube müdürü' ibaresi 've Yüksek Kurum Uzmanı ile Yüksek Kurum Uzman Yardımcısı' şeklinde

değiştirilmiş' bölümü dışında kalan bölümü, (2) numaralı fıkrasının *"ve 104 üncü"* ibaresi dışında kalan bölümü, (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentleri dışında kalan bölümü, geçici 1. maddesi, geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası, geçici 3., geçici 4., geçici 5., 29., 30. maddeleri ile eki (I) Sayılı Cetvel, (1), (2) ve (3) sayılı listeleri, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olduğundan Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, bölümlere, cetvele ve listelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

D) İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 3. maddesinin,

2- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Başbakan tarafından belirlenecek diğer bakanlar,"* ibaresinin,

3- 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Başbakan ve ilgili Bakan tarafından seçilecek birer üye ve"* ibaresinin,

4- 7. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (ğ) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresinin,

5- 9. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

6- 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (o) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve"* ibaresinin,

7- 11. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (k) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve "* ibaresinin,

8- 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan *'Başbakan veya ilgili Bakan ve"* ibaresinin,

9- 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

10- 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

11- 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan *"değerlendirmek, önceliklendirmek, faydalı olacağı değerlendirilen faaliyetlere ilişkin"* ibaresinin,

12- 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

13- 24. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının *'Yüksek Kurum Başkanı ile Kurum Başkanları, müşterek kararla atanır.'* biçimindeki birinci cümlesinin,

b- (3) numaralı fıkrasının,

14- 27. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bakanlar Kurulunun teklifi ve*" ibaresinin,

b- (2) numaralı fıkrasının,

15- Geçici 1. maddesinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu maddelere, fıkralara, cümlelere ve ibarelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

10.1.2013 gününde karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Mehmet ERTEN

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Üye

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Zehra Ayla PERKTAŞ

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Üye

Üye

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

KARŞIOY YAZISI

11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

664 sayılı KHK'nin '*Yüksek Kurum Uzmanlığı*' başlıklı 25. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atanabilmek için aranan şartlar, (3) numaralı fıkrasında Yüksek Kurum Uzman Yardımcılığına atanmaların Yüksek Kurum Uzmanı olarak atanma şartları ve Uzmanlığa atanamayanların atanacakları kadrolar belirtilmiş, (4) numaralı fıkrasında da Yüksek Kurum Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile diğer hususların yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

664 sayılı KHK'nin iptali istenen kurallarıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunda uzman ve uzman yardımcılığına atanma koşullarının düzenlenmesi teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *'her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez'*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip bulundukları belirtilmiştir. Böylece *'kamu hizmetlerine girme hakkı'* siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilecek bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasa'nın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı *'233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, 'yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak'* şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunda uzman ve uzman yardımcılığı kadroları oluşturulduğundan, zorunlu olarak

Esas Sayısı : 2011/141
Karar Sayısı : 2013/10

bu kadrolara girişin koşulları da düzenlenmiştir. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Alparslan ALTAN	Engin YILDIRIM

Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN

Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Muammer TOPAL

KARŞIOY

(Reddi Hakim)

Mahkememize 2011/141 Esas sayısı ile T.B.M.M. üyesi 116 milletvekili tarafından açılan 11.10.2011 tarih ve 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali davasının da Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ'ın reddi talebi yer almış ise de, dosyanın 12.1.2012 tarihli ilk incelemesinde hakim reddi talebi esastan reddedilmiş, talebin kötü niyetle yapıldığı oyçokluğu ile kabul edilmiş ise de, bu gibi hallerde uygulanacak para cezasının talepte bulunanlar dışında cezanın SOYUT bir niteleme ile sadece davacıya verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki nedenler ile katılmamıştır.

Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü halinde, bu kasta yaptırım uygulanması hukuk düzenince makul kabul görmeyen bir fiilin cezalandırılması isteminin gereğidir. Nitekim hukukun temel ilkelerinden bakıldığında HMK'nun 42. maddesi hukuksuz

eyleme meşruiyet kazandırmamak için ceza öngörüsünde bulunmuş ve başvuruda bulunanlara bunlar arasında nasıl bir hukuksal ilişki olduğuna bakmaksızın talepte bulunanlar yönünden her birinin cezalandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Nitekim genel usul hukuku hükümleri yanında özel nitelik taşıyan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında Anayasa Mahkemesinde yapılacak hakimin reddi taleplerinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması halinde BAŞVURUCULARIN HER BİRİNE disiplin para cezası verileceği hükmü çok açıktır.

Davacılar; Anayasanın 150. maddesince siyasi parti kimliklerine bakılmaksızın kendilerine iptal davası açma hakkı tanınan meclis üye tamsayısının 1/5 oranındaki asgari 110 milletvekilidir. Açılan davaların kabul görebilmesi için alt sınır 110 olup beklenmeyip üstünde olması haline ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Nitekim Türkiye Büyük Milet Meclisi tarafından imzalanarak tasdik edilen belge ile görülen bu davayı açanların Meclis üyeleri oldukları teyit edilmiş ve görülen bu davayı da asgari 116 kişinin bir araya gelerek açtığı anlaşılmıştır.

Bir an için dava açma için bir araya gelen iradenin zorunlu bir birliktelik içinde oldukları kabul edilse bile bu beraberlik açılmış davanın mahkemece kabulünün ön şartıdır. Örneğin değişik siyasi gruplardan 140 kişinin bir araya gelmesi ile açılan bir davada dava açan belgeye imza atanlardan 40 kişinin diğer talepler yanında reddi hakim talebinde bulunmamış veya bilahare feragat olmaları halinde görülen davada dava, kalan 100 kişi davacı yönünden 110 kişilik dava açma şartını oluşturmadığı için açılmamış mı sayılacaktır' veya dava tüm diğer talepler yönünden düşmüş mü olacaktır'

Dava açanların iradesi açılmış davanın kabul şartından bağımsız nitelikte olup dava açanlar arasında ki hukuksal ilişkiden kaynaklı bir zorunluluk değildir. Reddi hakim talebinden çekilenler yönünden kötü niyet araştırması yapılamayacak ve para cezası verilemeyecek olması ' talepte bulunan ve bulunmayanlar arasında nasıl bir hukuki tespit yapmayı gerektiriyorsa da dava açıp hakimin reddi talebinde bulunanların bu yöndeki iradesi dava açma için bir araya gelme zorunluluğunda bağımsız bir fikir 'bir irade tezahürüdür.

Dava açanlar, açma yönünden gerekli biçimsel bir zorunluluk, dava konusu talepler yönünden ise ihtiyari bir birliktelik içindedirler. Davacılar arasında şekli bakımından mecburi dava arkadaşlığı vardır.

Mecburi dava arkadaşlığında; dava konusu hukuki ilişkide farklı davranmalarını önleyecek çok sıkı, iştirak halinde bir ortaklık olup, dava arkadaşları aynı şekilde ve birlikte hareket etmek zorundadırlar. İştirak halinde mülkiyet, adi ortaklık, miras şirketi gibi veya ilgililer hakkında tek bir karar verilmesi zorunluluğunu doğuran davalarda davacılar şekli bakımından mecbur dava arkadaşı durumundadırlar ve dava konusu hak ile aralarında zorunlu ilişki vardır.

Özel yasasına tabii olan Anayasa Mahkemesine iptal davası açma şeklinde izah edildiği anlamda dava açan asgari 110 kişinin hukuk usulü nitelemesi ile mecburi dava arkadaşları söylenemeyecektir. Aralarında şekli bakımından olan bu zorunlu birliktelik nedeniyle dava açma şartı yerine getirildikten sonra dava açanlar yönünden dava açmada asgari sayısal zorunluluk şartının altına düşmedikçe talep konusu haklar yönünden bağımsız ihtiyari davranmalarının önüne geçecek kısıtlayıcı bir hüküm mevzuatta yoktur.

Kaldı ki, davanın konusu, dava açanlar arası şahsa bağlı sıkı bir medeni hukuk ilişkisinden değil Kamu hukukundan doğan ve toplumun tümünü ilgilendiren bir yasa uygulamasının, demokratik toplum öznelerinden Anayasal denetim talebine ilişkin olup bu yönüyle de mecburi dava arkadaşlığı nitelemesinden ayrıldığı düşünülmektedir.

Aktif süje olan davanın konusu, toplumun tümünü ilgilendiren içerik taşıdığından, pasif süje olan dava açanlar olup, dava açmada birliktelik zorunluluğu içinde iseler de hak, yetki ve taleplerini hukuka uygun sorumluluk bilinci dahilinde kullanmak zorundadırlar, Aksine davranışın cezalandırılacağına öngörüldüğü hallerde ceza vermenin sınırını adaletle şekillendirilmiş toplumsal yarar düşüncesi oluşturur, ve cezaların önleme iyileştirme amaçları da göz önüne alınarak adaletli bir ölçü içinde biçimlenir. Hedef cezanın yaratacağı korkutuculuk ve caydırıcılıktan toplum adına yararlanma ilkesidir.

Ceza önlemi kimi suçlardan, niteliği, işleme biçimi, Devlet için zarar alanı, SUÇTAN ZARAR GÖRENİN KİMLİĞİ vb nedenler ile farklı düzenlemeler içerebilir.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

KARŞIOY GEREKÇESİ

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak 11.10.2011 günlü 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Başbakanlığa bağlı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesinin, üçüncü fıkrası uyarınca, yetki kanununda çıkarılacak KHK'nin amacının, kapsamının, ilkelerinin, kullanma süresinin ve süresi içinde birden fazla KHK çıkarılıp çıkarılmayacağına gösterilmesi gerekir. Buna göre Bakanlar Kuruluna ancak yetki yasasında belirtilen sınırlar içinde KHK çıkarma yetkisi verilebileceğinden, bir KHK'nin Anayasa'ya uygun olduğunun kabulü, öncelikle dayandığı yetki yasasının kapsamı içinde kalmasına bağlıdır.

6223 sayılı Yetki Yasası'nın 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında bu Yasa'nın amacının, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere; kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında dağılımının yeniden belirlenmesi suretiyle aynı maddede belirtilen bazı konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermek olduğu ifade edilmiştir. Bu durumda, (1) numaralı fıkranın (a) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde düzenlenen konularda KHK ile düzenleme yapılabilmesi, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine bağlıdır. Böyle bir belirleme yoksa anılan alt bentlerde yer alan konularda KHK ile düzenleme yapılamaz.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Başbakanlığa bağlı olarak Anayasa'nın 134. maddesi uyarınca kurulmuş olup, bu bağlamda dayanağını Anayasa'dan almaktadır. Anayasa gereği Başbakanlığa bağlı olan Kurum'un yerine getireceği hizmetlerin bakanlıklar arasında dağılımı yeniden belirlenecek kamu hizmetleri kapsamında yer almadığından kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında dağılımı konusunda Bakanlar Kuruluna tanınan yetki kapsamında da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dayandığı Yetki Yasasında Bakanlar Kuruluna yetki verilmeyen bir konuda çıkarılan dava konusu KHK'nin Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

(Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında ret talebinin *'kötü niyetle yapıldığının anlaşılması'* ve *'esas yönünden kabul edilmemesi'* hâlinde, *'disiplin para cezası'* verileceği öngörülmekte, (6) numaralı fıkrasında da ret talebinin *'açıkça'* kötüye kullanıldığının tespiti aranmaktadır.

Söz konusu kurallar uyarınca disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için, ret talebinin kötü niyetle yapılması ve ret talebi olarak gösterilen sebeplerin esastan kabul edilmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bu şartlardan birinin gerçekleşmesi disiplin para cezası verilebilmesi için yeterli olamayacağı gibi ret talebinin açıkça kötüye kullanıldığının da tespit edilmesi gerekmektedir.

Davacı ret sebeplerini,

- Kamuoyunda *'WikiLeaks Belgeleri'* olarak bilinen belgelere göre, 2003 yılında ABD Büyükelçisine Cumhuriyet Halk Partisi aleyhinde bir takım beyanlarda bulunduğu iddiası,

- *'Ümit ediyorum ki bu gayret, Anayasa Mahkemesine dava açmak suretiyle sorun çözme kolaycılığını da ortadan kaldıracaktır'* biçimindeki 25 Nisan 2011 tarihli konuşma metninden yapılan alıntı,

ve bunları pekiştiren

- 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun iptali başvurusunda istikrar kazanmış görüşünden vazgeçerek iptal isteminin reddi yönünde kullandığı oy,

olarak gösterdikten sonra, bu sebeplerin Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarafı olduğu davalarda, reddedilenin tarafsız davranamayacağına ilişkin kuşkulara neden olduğunu ileri sürmüştür.

İleri sürülen bu iddia, 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (1) numaralı fıkrası çerçevesinde incelenerek, söz konusu sebeplerin tarafsız hareket edemeyeceği kanısını haklı kılan hâl kapsamında olmadığı düşüncesiyle Davacının ret talebi esastan reddedilmiştir.

Ret talebinin esastan reddedilmiş olması, talebin kötü niyetle yapıldığı anlamını taşımayacağı gibi salt reddedilme nedeniyle disiplin para cezası verilemeyeceği de açıktır. Disiplin para cezası verilebilmesi için kanunun tanıdığı bu hakkın açıkça kötüye kullanıldığının (kötü niyetle yapıldığının) tespit edilmesi gerekmektedir.

Ret talebinin, kimi internet sitelerinden elde edilebilmesi mümkün olan ret sebeplerine dayanması, belirtilen ret sebeplerinin içerikleri, ret talebinin sunuluş biçimi, anlatım düzeni ve yargılama sürecindeki ileri sürülüş zamanı, Davacı tarafından açılan ve ret taleplerini de içeren diğer iptal davalarının konuları arasındaki benzerlik ve bu iptal başvurularındaki ret taleplerinin başvuru yönteminin ve ret sebeplerinin ayırimsız aynı olması dikkatle incelendiğinde, **ret talebi başvurusunun, kanunun tanıdığı bir hakkın kanuni sınırlar içinde kullanıldığını ve yargılamanın düzenli biçimde işleyişini önlemek ve kamu düzenini bozmak gibi bir amaç taşımadığını, dolayısıyla da bu hakkın açıkça kötüye kullanılmadığını göstermektedir.**

Açıklanan nedenle Davacıya disiplin para cezası verilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Mehmet ERTEN

KARŞIOY GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Kanunu'na dayanılarak kararlaştırılan 664 sayılı 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin incelenmesi.

Anayasa'nın 134. maddesinin birinci fıkrasında '*Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılâplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevî himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzelkişiliğine sahip 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu' kurulur.*' denilmektedir. Buna göre, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun Başbakanlığa bağlı bir kamu kurumudur.

664 sayılı KHK 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun bazı maddeler dışındaki hükümlerini yürürlükten kaldırarak kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını yeniden düzenlemiştir.

664 sayılı KHK'nin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında kabul edilebilmesi, Yetki Kanunu'nda öngörülen **kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine** bağlı bulunmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu KHK ile yapılan düzenlemelerin, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesinin bir sonucu olarak yapılması gerekmektedir. Oysa, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Anayasa gereği Başbakanlığa bağlı bir kamu kurumu olup, yerine getirmek için görevlendirildiği 'Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak, yaymak ve yayınlar yapmak' biçimindeki hizmetler, bakanlıklar arasında dağılımı **yeniden belirlenecek** bir kamu hizmeti niteliğinde değildir. Bu nedenle, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasında dağılımının yeniden belirlenmesi yetkisine dayanarak, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden düzenlenebilmesine imkân bulunmamaktadır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'na dayanılarak düzenlenen Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile ilgili 664 sayılı KHK, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi kapsamında bulunmadığından, KHK düzenleme yetkisi veren 6223 sayılı Yasa kapsamında da bulunmamaktadır.

6223 sayılı Yetki Kanunu ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına, ilişkin konularda da KHK çıkarma yetkisi verilmiş ise de.664 sayılı KHK'nin amacının Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlenmek olduğu ve buna ilişkin kuralların 6223 sayılı Yetki Kanununun kapsamı dışında kalması nedeniyle iptal edilmesi gerektiği dikkate alındığında, bu kurallara bağlı olarak düzenlenen Yetki Kanunu kapsamında yer alan diğer KHK kurallarının uygulanması imkansız hale geleceğinden, anılan KHK'nin tümünün iptali gerekmektedir

Açıklanan nedenlerle, 664 sayılı KHK, 6223 sayılı Yetki Yasası kapsamında yer almadığı için Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır.

Tamamının iptali gerekir.

Üye

Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 'Kamu kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer

kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına' ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir. 664 sayılı KHK'nin 25. maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı fıkraları memuriyet statüsüne alınmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir. Oysa yukarıda ifade edildiği üzere 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt 'istihdam edilen' kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle sözkonusu kural Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibarıyla de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralların iptaline bu gerekçeyle katılıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

I- Reddi hakim talebinin kötü niyetle yapıldığı gerekçesiyle DİSİPLİN PARA CEZASI UYGULANMASINA yer olmadığına dair KARŞIOY:

İptal davasını açan Parti tarafından Başkan Haşim KILIÇ'ın reddi talebinin kötü niyetle yapıldığına ve 6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrası gereğince disiplin para cezası uygulanmasına ilişkin çoğunluk kararına aşağıdaki nedenlerle katılmıyorum:

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında '*Ret talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi halinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar disiplin para cezası verilir*' denilmiş; (6) numaralı fıkrasında '*Bu Kanun anlamında disiplin para cezasından maksat, bireysel başvuru hakkını veya ret talebini **açıkça kötüye kullandığı** tespit edilen başvuruocular aleyhine verilen ' para cezası'* olduğu belirtilmiştir. Buna göre para cezası verilebilmesi için öncelikle talebin esastan reddedilmesi gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Talepte kötü niyet olup olmadığı talebin yerinde olup olmadığı hususundan bağımsız olarak ayrıca incelenecek, varlığı **açıkça** saptanmışsa kötü niyete ilişkin para cezasına hükmedilebilecektir.

Reddi hakim talep etme hakkı Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetinin ve adil yargılanma hakkının gereğince kullanılmasını güvence altına alan bir hukuk müessesesidir. Temel hakların kötüye kullanılması gerekçesi, çoğu kez hakkın özüne dokunacak nitelikte kısıtlayıcı düşüncelere yönelebildiğinden, ihtiyatla kullanılmalı ve ancak açık, nesnel koşulların oluşması halinde başvurulmalıdır. Bu nedenle reddi hakim talepleri yönünden de kötü niyetin varlığı açık, somut ve nesnel delillere dayanmalıdır. Talebin gerekçelerinin yetersiz olması, davacının daha önce de benzeri nitelikte, kabul edilmeyen

taleplerde bulunması, davacının mahkemeye ve hakime karşı itimatsızlığının bilinmesi, tek başına kötü niyetin kanıtlarını oluşturamazlar.

Olayda davacının reddi hakim talebinde bulunmasının kendi açısından hassasiyet yaratan bazı beyan ve olgulara dayandığı, bu bağlamda:

- Başkan Haşim KILIÇ'ın aleni bir konuşmada kullandığı ifadeler siyaset alanına giren eleştirilerdir. İyi işleyen demokrasilerde yüksek yargı başkanlarının siyaset alanına yönelik, ifade özgürlüğü kapsamında da olsa, yorum veya değerlendirme yapmaları olağan değildir. Öte yandan, Anayasa'nın 150. maddesine göre iptal davası açma hakkı Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi Meclis gruplarına ve TBMM üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere ait olup, bunlardan Cumhurbaşkanının dava açması uygulamasına uzun süredir rastlanmadığı, iktidar partisinin dava açtığına ise hiç görülmediği bilinmektedir. Bu durumda eleştirinin hedefinin ana muhalefet partisi olduğu açıktır.

- WIKILEAKS belgeleri her ne kadar hukuki bir işleme veya karara esas alınabilecek nitelikte değillerse de bunlarda geçen anlatımların davalı partide menfi yönde subjektif kanaat veya kuşku uyandırmaya elverişli oldukları anlaşılmaktadır.

Başkan Haşim KILIÇ'ın derdest olan davada tarafsız hareket edemeyeceği yönünde somut bir ret nedeni bulunmamakla birlikte Sayın Başkan'dan kaynaklanan nedenlerle davacıda bir hassasiyet doğmuş olduğu, dosyadaki evraktan anlaşılmaktadır. Bu nedenle olayda açıkça kötü niyet bulunduğu söylenemez. Para cezasına hükmedilmemesi gerekir.

II- Yetki Kanunu Kapsamı Dışında Kalması Yönünden:

KHK ile Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun kuruluş ve görevlerini düzenleyen 2876 sayılı Kanun'un bir maddesi değiştirilmiş, dört maddesi dışındaki hükümleri yürürlükten kaldırılmış ve Yüksek Kurum'un kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları yeniden düzenlenmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu ile:

1. Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2. Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3. Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına

İlişkin kanun hükmünde kararname çıkartmak yetkisi verilmiştir.

Anayasa'nın 134. maddesinde Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında '*Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve*

Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulur' denilmiştir.

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile çeşitli maddelerinde Atatürk'e atıf yapılmaktadır. Cumhuriyetin niteliklerini belirleyen ve değişmez mahiyetteki 2. madde, eğitim ve öğrenim hakkına ilişkin 42. madde, gençliğin korunmasına ilişkin 58. madde, milletvekili andına ilişkin 81. madde, Cumhurbaşkanlığı andına ilişkin 103. madde, Atatürk'ün açıkça zikredildiği maddelerdir. İnkılap kanunlarının korunmasına dair 174. maddede sayılan kanunların ise Atatürk inkılapları olarak bilinen devrim kanunları olduğu açıktır.

Bilindiği gibi anayasa hukukunda 'anayasa bloku' olarak tanımlanan ve anayasaların lafzı dışında, anayasa yargısının içtihatları ile birlikte, anayasa teamül ve yorumunda esas alınan bir külliyatin varlığı söz konusudur. Atatürk'ün ve Türk tarih, dil ve kültürüne ilişkin konuların siyasal parti ideoloji ve programlarına göre değil nesnel ve bilimsel olarak incelenmesi, tartışılması ve geliştirilmesi amacıyla anayasa koyucu Atatürk Dil ve tarih Yüksek Kurumu'nu vaz etmiştir. Kurum, Anayasa'nın özel bir amaç ve statü altında doğrudan düzenlediği bir kamu tüzel kişisi olup, Başbakanlığa bağlı oluşu idari ve mali gereklerin karşılanması amacıylaadır. Bu nedenle Kurum'un, işlevsel olarak 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında kalan bir bağlı kuruluş olarak kabulüne olanak yoktur. Şekli bakımdan Yetki Kanunu kapsamında görünse bile Anayasal anlam ve içerik yönünden Yetki Kanunu kapsamı dışında kalan anılan kuruluşun KHK ile düzenlenmesinde Anayasanın 91. maddesine uygunluk bulunmamaktadır..

III- Kuralların İçerik Yönünden Anayasa'ya Aykırılığı:

KHK'nin 3., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 16., 22., 24., 27. ve geçici 1. maddeleri ile yapılan düzenlemelerin iptal istemine konu olmasının nedeni, Kurumun Anayasa ile belirlenen özel niteliğinin ve yine Anayasa ile saptanan amaçlarının dışında, yönetimi, işleyişi ve işlevleri Başbakan ve bakanlar kurulu tarafından tespit edilen alelade bir genel idare birimine dönüştürülmüş olmasıdır. İptali istenen kurallar incelendiğinde, Kurum'un Başbakanlığa bağlı, sıradan bir genel idare birimi olarak düzenlendiği görülmektedir. KHK ile getirilen bu düzenlemelerin, Kurumun Anayasa'da 'Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak " şeklinde belirtilen varlık nedenini dikkate almayan ve anayasada belirtilen amaçlara uygun düşmeyen bir nitelik taşıdığı anlaşıldığından Anayasa'nın 134. maddesine esas yönünden de aykırı oldukları sonucuna varmak gerekir.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

(Reddi Hakim)

6216 sayılı Kanun'un 60. maddesinin (5) numaralı fıkrasında red talebinin 'kötü niyetle yapıldığının anlaşılması' ve 'esas yönünden kabul edilmemesi' halinde talepte bulunanların her birine beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar 'disiplin para cezası' verileceği düzenlenmiştir. Aynı maddenin (6) numaralı fıkrasında ise, bu Kanun anlamında disiplin para cezasının bireysel başvuru hakkını veya red talebini 'açıkça kötüye kullandığı' tesbit edilen başvuru aleyhine verilen para cezası olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi disiplin para cezasına hükmedilebilmesi için red talebinin kötü niyetle yapılması (açıkça kötüye kullanılması) ve talebin esastan kabul edilmemesi koşullarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu durumda her somut olayda olayın özelliğine göre 'hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığı' hususu mahkemece takdir edilecektir.

Davada, davacının hakimin reddi talebinin reddedildiği açıktır. Ancak dosyanın incelenmesinden bu talebin kötü niyetle yapıldığı konusunda herhangi bir belge ve bilgi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenle kararın 'hakimin reddi talebinin kötü niyetle yapıldığının kabulü ile talepte bulunanlar hakkında disiplin para cezası uygulanması' yolundaki kısmına katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Dava, 11.10.2011 günlü, 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verme sınırlı bir yetki olup, maddenin ikinci fıkrasında da 'Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterir.' denilmek suretiyle bu yetkinin kapsamı da gösterilmiştir.

Anayasa'nın 148. maddesinde Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetleyeceği hükme bağlanmıştır. Anayasa Mahkemesi içtihatlarına göre, Anayasa Mahkemesi bu denetimi yaparken kanun hükmünde kararnamenin sadece Anayasa hükümlerine uygunluğu değil, aynı

zamanda Kararname'nin dayanağı olan yetki kanunu hükümlerine de uygunluğunu incelemektedir.

Dava konusu 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü ve 6223 sayılı Yetki Kanunu'nda;

Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;

1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına,

ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektedir.

Anayasa'nın 134. maddesinde Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Cumhurbaşkanının gözetim ve denetiminde Başbakanlığa bağlı kamutüzel kişiliğine sahip bir kurul olduğu belirtilmiştir.

Bu durumda bir Anayasal kurum olan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun kuruluş, yetki ve görevlerini düzenleyen 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi konularında Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi veren 6223 sayılı Yetki Yasası kapsamında yer almamaktadır.

Açıklanan nedenlerle 11.10.2011 günlü, 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen düzenlemelerin, 6223 sayılı Yetki Yasası kapsamında yer almadığı, bu haliyle Anayasa'nın 91. maddesine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesi ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2011/141
Karar Sayısı : 2013/10